

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

No. 251—252.

MOLIÈRE

*J. A. Moravici
Pazani, 27/11/30*

Bolnavul închipuit

COMEDIE

TRADUCERE DE

LUDOVIC DAUȘ

BUCUREȘTI

Editura Librăriei „UNIVERSALA“ Alcalay & Co.

27, Calea Victoriei, 27

1904

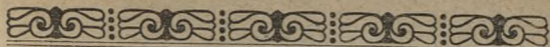

„Biblioteca pentru toți” este școala
cea mai fecundă.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ

— CLUJ —

M O L I È R E

Jean-Baptiste Poquelin (Molière) s'a născut la Paris în anul 1822.

Tatăl său, fiind tapițer, doria ca și fiul său să îmbrățișeze această meserie.

Până la 14 ani, **Molière** exercită în casa tatălui său meseria, neștiind decât a scrie și a citi.

Facultățile sale însă, precum și aptitudinile pentru studii, îl făcură să stăruiască pe lângă tatăl său, ca să-l trimită la școală mai departe.

El urmă la un liceu iezuit, unde printre alții avu de coleg și pe **Cyrano de Bergerac**, autor de comedii uitate, făcut celebru de marele poet **Edmond Rostand**.

După ce-și termină studiile, **Molière** nu putu rezista dorinței tatălui său de a se face valet de chambre al lui **Ludovic al XIV-lea**. Atribuțiile sale constau în a face seara patul regelui și a-l strânge dimineața. Asemenea posturi se cumpărau cu bani chiar, atât de onorat era pe atunci a fi valetul lui **Ludovic al XIV-lea**.

Câțiva ani în urmă, valetul **Jean Poquelin**, viitorul **Molière**, părăsi această demnitate și fondă cu alții o trupă de actori diletanți.

Reprezentările acestei trupe avură succes, ceea ce îl hotărî definitiv de a rupe cu prejudiciile timpului și a rămâne actor. Pentru a crușa familiei sale această rușine și pentru a nu compromite numele de Poquelin, el adoptă pe acela de **Molière**.

Prima sa piesă (l'Etourdi) a fost pentru întâia oară jucată la Lyon, cu un succes uimitor.

De aci încolo, actor și autor de comedii, **Molière** cutreeră provinciile Franței jucând el însuși nemuritoarele personaje create de dânsul. Toate stăruințele familiei și prietenilor săi, de a părăsi teatrul, fură zadarnice.

Fusese celebru ca actor, mai înainte de a se fi ilustrat ca scriitor. „A fost actor din cap până în picioare, a zis un contemporan al său, aprofunda rolurile cu o amănunțime de neînchipuit; detaliile cele mai neînsemnate în aparență, el le studia cu atențlune“.

Scriitor și actor de geniu, nimeni nu-i poate fi asemănat în zugrăvirea diferitelor pasiuni omenești.

El fu, după cum ziceau contemporanii săi, „contemplatorul“ și „pictorul“ sufletului omenesc.

Tipurile create de el sunt nemuritoare. Nimeni ca el n'a împodobit limba literară

franceză cu atâtea zicători și expresiuni devenite astăzi proverbe.

Comedia de față a fost ultima scrisă de Molière, la a cărei reprezentație și muri. Către sfârșitul vieții sale, fiind bolnav, amicii îl rugară să renunțe la teatru, dar aceste rugi fură zadarnice. La vorbele lui Boileau: „Singur tu te omori“, Molière răspunse: „Onoarea mă împiedică de a părăsi teatrul“.

În ziua de 17 Februarie 1673, era mai bolnav ca niciodată. Trebuia să joace pentru a patra oară rolul lui Argan din **Bolnavul închiphuit**. Cu toate stăruințele prietenilor, el jucă. La sfârșitul actului al treilea îi veni rău și căzu în nesimțire. După câteva ore, expiră.

La **Comedia franceză** se păstrează cu pietate fotoliul Bolnavului închiphuit, în care șezuse Molière cu câteva ceasuri înainte de a muri.

Molière a lăsat 32 de comedii, dintre care cele mai principale sunt:

Les Précieuses ridicules, Sganarelle, l'École des femmes, Tartuffe, le Misanthrope, l'Avare, le Bourgeois gentilhomme, le Medecin malgré lui, les Femmes savantes, le Malade imaginaire, etc.

Traducătorul

PERSOANELE

- ARGAN, bolnav închipuit.
BELINE, soția lui Argan.
ANGELICA, fiica lui Argan.
LOUISON, fetișă, sora Angelicăi.
BERALDE, fratele lui Argan.
CLEANTE, amantul Angelicăi.
DIAFOIRUS, medic.
TOMA DIAFOIRUS, fiul acestuia.
PURGON, medicul lui Argan.
FLEURANT, farmacist.
BONNEFOI, notar.
TOANETA, servitoare.

ACTUL I

(Scena reprezintă odaia lui Argan)

Scena I-a

ARGAN (la masă, controlând socotelile farmacistului său)

Trei și cu două fac cinci și cu cinci fac zece și cu încă zece, douăzeci... Trei și cu două, fac cinci. Mai departe, la 24 un mic clistir pentru a muia și răcori intestinele domnului Argan... Mult îmi place, la farmacistul meu, politeța cu care 'și notează medicamentele... Ascultați numai: „Intestinele domnului Argan, un leu și cincizeci!“ Perfect! dar nu e deajuns să fii numai polilicos, d-le Fleurant, fii și cu nițică judecată, la dracu, prea jupoi bolnavii! Un leu cincizeci un clistir! Mă iartă, d-le Fleurant! Rândul trecut mi le puseși un leu și un leu, în graiul farmaciștilor, însemnează cincizeci de bani. Fie cincizeci de bani!

Mai departe, în aceeași zi, un clistir compus din catolicon dublu, revent, miere de

trandafir și altele, conform prescripțiunii medicului, pentru a spăla și curăța burta d-sale, un leu cincizeci. Dă-mi voie, d-le Fleurant, numai cincizeci de bani! Mai departe, în seara aceleiași zile, un sirop soporativ pentru a face pe d-l Argan să doarmă, — un leu și șaptezeci și cinci. Aice n'am ce zice, m'a adormit bine! Cincizeci, șaptezeci și cinci, optzeci, optzeci și cinci.

La 25 un purgativ și un coborativ, compus din casie tânără, sene și alte plante, după prescripția d-lui dr. Purgon, pentru a elimina veninul d-lui Argan, patru lei. Ah! d-le Fleurant, mai multă milă cu bolnavii n'ar strica! Doar nu v'a prescris doctorul să punei 4 lei! La dracu! Trei lei, pune trei lei, te rog! Un leu, un leu cincizeci. Mai departe! Tot în acea zi o doctorie calmantă și astridentă pentru a liniști pe domnul, un leu cincizeci! Bun! Cincizeci de bani, șaptezeci și cinci de bani.

Mai departe! La 26 un clistir carminativ, bun de a goni gazurile din corpul d-lui Argan, un leu cincizeci. Cincizeci de bani, d-le Fleurant! Mai departe! Clistirul repetat seara, ca mai sus, un leu cincizeci. D-le Fleurant, cincizeci de bani! Mai departe! La 27, o doctorie bună de a grăbi eșirea materiilor stricate din corpul d-lui Argan, 3

lei. Bun, un leu și cu un leu cincizeci; unde ai dreptate îmi pare și mie bine!

Mai departe! La 28, o sticlă cu zer zaharisit pentru a îndrepta, liniști și înviora sângele d-lui Argan, un leu. Bun, cincizeci de bani numai! Apoi o doctorie compusă din 12 boabe de bezoar, pentru întărirea și păzirea inimii, un sirop de lămâie și altele încă, după ordinul doctorului, cinci lei! Ah, d-te; mai cu milă, te rog; dacă ar fi toți farmaciștii ca d-ta, zău că nimeni n'ar mai dori să fie bolnav. Mulțumește-te cu 4 lei numai! Un leu, doi lei, doi cincizeci!

Trei și cu două fac cinci și cu cinci zece și încă zece, douăzeci. Șeaizeci și trei de lei și douăzeci și cinci de bani. Va să zică în luna aceasta am luat una, două, trei, patru, cinci, șeșase, șapte, opt doctorii; și unul, doi, trei, patru, cinci, șeșase, șapte, opt, nouă, zece, unsprezece, douăsprezece clistire; pe când în luna trecută erau douăsprezece doctorii și douăzeci de clistire. Nu mă mai miră deci, dacă în luna asta mă simt mai rău ce în cealaltă. Dar voi pune pe doctorul în curent cu toate acestea, să reguleze el.

Hatd,, strânge tot de pe masă!

(Văzând că nu vine nimeni și că e singur în odaie). Cum? Nimeni aici? Degeaba am vorbit, mă lasă mereu singur!

Nu-i chip să-i țin aci! (După ce a sunat clopoșelul de pe masă). Nimeni nu m'aude! poate-i clopoșelul de vină! Zrrr... zrrr... (După ce a sunat a doua oară). Au asurzit cu toții... zrrr... zr... (Iar sună). Toaneto, Toaneto! zrrr... zrrr... (După ce a făcut un zgomot mare cu clopoșelul). Ca și când nici n'aș fi sunat! Cățea! Ticăloaso! zrrr... zr..., (Văzând că sună mereu în zadar). Turbez! zrr... Lua-i-ar dracul! Cum se lasă așa singur un biet bolnav! zrrr... zrrr... Fără milă! zrrr... zr... Ah, Doamne! Au să mă lase să mor aci singur! zrrr... zrrr.

Scena II-a

ARGAN, TOANETA

TOANETA (intrând)

Vin, vin, îndată!

ARGAN

Ah, cățea! Ticăloaso!

TOANETA (cu mâna la cap, făcându-se
că-i lovită)

La dracu atâta nerăbdare! Din cauza gra-
bei d-voastră m'am lovit de colțul ferestrei.

ARGAN (înfuriat)

Ah, trădătoare!

TOANETA (întrerupându-l)

Ah!

ARGAN

De o oră...

TOANETA

Aoleu!

ARGAN

De o oră de când sun...

TOANETA

Ah!

ARGAN

Și m'ai lăsat...

TOANETA

Ah!

ARGBN

Ține'ți gura, ticăloaso!

TOANETA

Da cum nu, zău, după ce m'am lovit așa rău!..

ARGAN

Dar... am răgușit, din cauza ta, ticăloaso!

TOANETA

Și eu, din cauza d-voastră, mi-am spart capul! Dinte pentru dinte, suntem achitați! Mai voiți ceva?

ARGAN

Ce-ai spus, păcătoaso?

TOANETA

Dacă mă mai cerși, eu am să plâng.

ARGAN

Trădătoare! Mă lași tu așa singur!

TOANETA (întrerupându-l mereu)

Aoleu!

ARGAN

Căţea, lu vrei pe semne.,.

TOANETA

Aoleu!

ARGAN

Ce face! N'am voie să te cert când am eu gust?

TOANETA

Ba, certaţi-mă, d-le, cât vă place!

ARGAN

Cum, păcătoaso, dacă mă întrerupi mereu!

TOANETA

Dacă d-v. aveţi gustul să mă certaţi, ei bine, am şi eu poftă să plâng! Fiecare cu ale lui! Aoleu!

ARGAN

Insfârșit, n'o s'o scot la capăt! Strânge tot de pe masă. (Se ridică). Clistirul meu de azi a lucrat bine?

TAONETA

Clistirul d-v.?

ARGAN

Da, era venin? Spune, a ieșit venin mult?

TOANETA

Da ce'mi pasă mie! Nici nu vreau să știu! Asta-i treaba d-lui Fleurant, să'si vîre el nasul, el profită doar din toate acestea!

ARGAN

Ascultă, să'mi pregătești apă fiartă pentru un al doilea clistir!

TOANETA

Pe legea mea, domnișorii ăștia, Fleurant și Purgon, pîrec de minune pe socoteala d-v. Bună găscă au găsit, zău! I-aș întreba numai: ce boală grozavă aveți d-v., de vă îndoapă cu atâtea doctorii?

ARGAN

Tacă'ți gura, ignoranțo ! nu-i de nasul tău să controlezi ordonanțele medicilor. Du-te mai bine, de-mi trimite pe fata mea, Angelica, am să-i vorbesc ceva.

TOANETA

Uite-o că vine, parcă v'a ghicit gândul !

Scena III-a

ARGAN, ANGELICA, TOANEATA

ARGAN

Apropie-te, fata mea, vii tocmai la timp, vreau să-ți vorbesc.

ANGELICA

Te-ascult, tată !

ARGAN

Așteaptă ! (Către Toaneta). Dă-mi bastonul, mă 'ntorc îndată !

TOANETA

Mai iute, d-le, mai iute ! Al dracului farmacist ! Ne de dă lucru, nu glumă !

Scena IV-a

ANGELICA, TOANETA

ANGELICA

Toaneto !

TOANETA

Ce este ?

ANGELICA

Uite-te în ochii mei !

TOANETA

Mă uit, ei și ?

ANGELICA

Toaneto !

TOANETA

Ei bine, ce este ?

ANGELICA

Nu ghicești tu despre ce vreau să-ți vorbesc ?

TOANETA

Ba, ghicesc eu, cum nu, de El, de domnișoru ă'a de care 'mi tot vorbești de vre-o 6 zile 'ncoace. De! Și când nu vorbești de el, nu prea te simți bine în ziua aceea, hai?

ANGELICA

Dacă știi de toate, de ce nu'mi vorbești tu întâi de asta, de ce nu vrei tu să-mi cruși chinul de a începe eu vorba!

TOANETA

Doamne, dar nu'mi dai ocazie, și apoi te păzești într'atâta, că nu găsesc niciodată momentul priincios.

ANGELICA

Îți mărturisesc, că oricât de mult aș vorbi de el, tot nu mi-ar părea puțin și că inima mea caută să profite cât mai mult de acele rare clipe, în care îți pot vorbi de amorul meu.

Spune, Toaneto, condamni tu acest sentiment al meu?

TOANETA

Ba, de loc!

ANGELICA

Fac oare rău, că mă las sub slăpânirea
acestui amor?

TOANETA

Nu zic asta.

ANGELICA

Și ai găsi cu cale să fiu nesimțitoare la
declarațiile pasiunii ce'mi nutrește el?

TOANETA

Feriască Dumnezeu!

ANGELICA

Spune, nu găsești și tu ca ceva supra-
natural, ca o voință a destinului, acea în-
tâmplare neașteptată, prin care i-am făcut
cunoștință?

TOANETA

Da!

ANGELICA

Nu găsești tu că faptul de a-mi lua apărarea, fără să mă fi cunoscut, e fapta unui om cinstit?

TOANETA

Da!

ANGELICA

Că s'a purtat cât se poate de gentil cu mine?

TOANETA

Da!

ANGELICA

Și că toate acestea le-a făcut cu cea mai mare bucurie?

TOANETA

O, da!

ANGELICA

Nu-i așa, că aceasta dovedește cu prisosință nobilul său caracter?

TOANETA

Firește !

ANGELICA

Că are un suflet foarte bun ?

TOANETA

Fără îndoială.

ANGELICA

Că vorbele și faptele sale sunt din cele mai nobile ?

TOANETA

Așa e.

ANGELICA

Că nu există mai înfocate cuvinte ca ale lui ?

TOANETA

E adevărat !

ANGELICA

Și că nimic nu e mai dureros ca aceea

supraveghere continuă, care mă oprește să pot gusta din farmecul dulce al acestui divin sentiment?

TOANETA

Ai dreptate!

ANGELICA

Dar crezi tu, dragă Toaneto, că într'adevăr mă iubește, după cum îmi spune?

TOANETA

Ehe! Nu prea te încrede în asemenea lucruri!

Prefăcătoriile amorului seamănă mult cu adevărul; știu eu!.. am văzut mulți comedianți de aceștia!

ANGELICA

Ah, Toaneto! Ce vorbești! Se poate, oare, ca acele dulci și înflăcărate cuvinte să nu fi fost decât minciuni?

TOANETA

În orice caz, vei afla în curând adevărul. Holărîrea sa, despre care ți-a scris ieri, că

vrea să te ceară în căsătorie, e cel mai bun mijloc de a cunoaște adevăratele sale sentimente. Ea va fi cea mai bună dovadă

ANGELICA

Ah, Toaneto, dacă m'o fi mințit, în viața mea nu voi mai da crezământ vr'unui bărbat.

TOANETA

Iată tatăl d-tale,

Scena V-a

ARGAN, ANGELICA, TOANETA

ARGAN

Vino, aici, fata mea, vreau să-ți spun o veste, la care nici nu te aștepți!

Ești cerută în căsătorie! Ei, ce este!

Ce râzi? E cu haz cuvântul ăsta: **Căsătorie?** Nimic mai nostim pentru fete ca aceasta! Ah, natura! natura! După cum văd, fata mea, nu-mi rămâne altceva decât să te întreb dacă vrei să te măriți.

ANGELICA

Datoria mea, e să fac tot ce-mi vei porunci.

ARGAN

Ce fericire să ai o copilă atât de ascultătoare! Va să zică, ne-am înțeles, le-am și dat cuvântul și tu ești ca și logodită.

ANGELICA

Trebue să mă supun orbește voinței tale, tată!

ARGAN

Soția mea, mama ta vitregă, doria mult ca să vă călugăresc, pe tine și pe suriaora ta. Ținea cu tot dinadinsul la asta!

TOANETA (aparte)

Avea și de ce, babornița!

ARGAN

Ea nu vroia deloc că consimtă la această căsătorie, dar am biruit-o și cuvântul meu e dat!

ANGELICA

Ah, tată, cât de recunoscătoare trebue să'fi fiu!

TOANETA (către Argan)

Cu adevărat sunt încântată, iată fapta cea mai vrednică pe care ați făcut-o în viața d-v.

ARGAN

Eu n'am văzut încă persoana, dar mi s'a spus că voi fi foarte mulțumit. Și tu de asemenea.

ANGELICA

O da! Cu siguranță!

ARGAN

Cum, l-ai văzut tu?

ANGELICA

De oarece consimțirea ta mă îndreptățește să'mi pot deschide inima ție, nu mă voi sili să-ți spun că hazardul ne-a făcut să nu cunoaștem acum 6 zile și că cererea mâinii mele este efectul înclinării pe care, din acel moment, am căpătat-o unul pentru altul,

ARGAN

Ei nu mi-au spus de așa ceva, dar cu

atât mai bine! Se zice că e un tânăr frumos, voinic!

ANGELICA

Da. tată!

ARGAN

Chipeș?

ANGELICA

Așa e!

ARGAN

Plăcut la vedere.

ANGELICA

Cam așa!

ARGAN

Infățișare frumoasă!

ANGELICA

Foarte frumoasă.

ARGAN

Deștept și de familie.

ANGELICA

Intocmai.

ARGAN

Foarte cinstit.

ANGELICA

Cât se poate de onest.

ARGAN

Vorbește bine latina și greaca.

ANGELICA

Asta nu știu.

ARGAN

Peste 3 zile capătă titlul de doctor.

ANGELICA

Doctor, el?

ARGAN

Da! Nu ți-a spus-o?

ANGELICA

Nu mi-a spus; d-ta de unde știi?

AGRAN

Mi-a spus d-l Purgon.

ANGELICA

D-l Purgon îl cunoaște?

ARGAN

Nați-o bună! Cred și eu că-l cunoaște,
dacă'i nepotul lui!

ANGELICA

Cleante, nepotul d-lui Purgon?

ARGAN

Cleante? care Cleante? Noi vorbim
doar de ăla care te-a cerut.

ANGELICA

A, da!

ARGAN

Ei bine, ăsta e nepotul d-lui Purgon, fiul

cumnatului său, doctorul Diafoirus; tânărul se numește Toma Diafoirus, iar nu Cleante; și noi am decis aceaslă căsătorie azi dimineață, noi, adică: eu, d-l Purgon și d-l Fleurant. Mâine va veni ginerile cu tatăl său. Ce ai? Ce ai rămas așa înlemnită?

ANGELICA

Pentrucă, tată... d-ta îmi vorbeai de unul și eu pe au altul l-am crezut.

TOANETA

Vai, domnule, ați avut într'adevăr un asemenea gând? Cu averea d-v. voiți să luați de ginere un medic?

ARGAN

Da! Ce te amesteci tu, ticăloaso? Nerușinata ce ești!

TOANETA

Pentru Dumnezeu! Mai încetișor! La ce folos înjurăturile? Adică, n'am putea noi pune la cale aceste chestiuni, în liniște, fără să ne certăm? Să vorbim calm. Care e pentru d-ta motivul aceștei căsătorii?

ARGAN

Motivul meu e că, văzându-mă infirm și bolnav, cum mă vezi, vreau să'mi aleg un ginere și rude numai medici, ca să am ajutoare bune contra boalei mele, vreau să am în familia mea izvoarele consultațiilor și a medicamentelor de care am nevoie.

TOANETA

Intr'adevăr, e un motiv și acesta.

Iac'așa, încet, liniștit, vedeți ce bine ne înțelegem? Și-apoi, vorbind drept, ați putea declara, cu mâna pe conștiință, că sunteți bolnav?

ARGAN

Cum, păcătoaso! Auzi vorbă! Dacă sunt bolnav? Mai e vorbă, nerușinato!

TOANETA

Ei bine, admitem, să nu ne certăm pentru alâta lucru! Da, sunteți bolnav, ba mult mai bolnav încă de cum vă credeți. Dar... fiicei d-v. îi trebuie un bărbat pentru ea, și de oarece ea e sănătoasă, ce-i trebuie un medic? Aud?

ARGAN

Toanto, nu pricepi! Pentru trebuințele mele îi dau eu un medic, și o fată bine crescută trebuie să se simtă fericită, când se mărită cu acela care e folositor sănătății tatălui ei.

TOANETA

Știi una! Am să vă dau eu un sfat prietenesc!

ARGAN

S'aud, ce sfat?

TOANETA

Să vă scoateți din gând această căsătorie.

ARGAN

Și pentru ce, mă rog?

TOANETA

Pentru că..., pentru că fiica d-v. nu va consimți cu nici un preț.

ARGAN

Nu va consimți ea?

TOANETA

Nu!

ARGAN

Fata mea?

TOANETA

Da, fata d-v. Are să vă răspundă că n'are ce face nici cu d-l Diafoirus, nici cu fiul d-sale, Toma Diafoirus, nici cu toți Diafoiru-și din lumea întreagă.

ARGAN

Lasă! E treaba mea asta. Partida e mai excelentă decât s'ar crede. D-t Diafoirus n'are decât pe băiatul acesta ca singurul moștenitor. Mai mult! D-l Purgon, care n'are nici nevastă, nici copii, îi dă averea sa în vederea acestei căsătorii și trebuie să știi că d-l Purgon are 8 mii de lire rentă!

TOANETA

Mulți oameni o fi ucis, până a ajuns așa bogat!

ARGAN

Opt mii de lire rentă, e ceva! Dar ave-
rea lui tată-său!

TOANETA

Toate sunt bune și frumoase, dar eu una
știu: între noi fie zis, alege-i un alt ginere;
nu-i ea făcută pentru a se numi Madam
Diafoirus; zău că nu!

ARGAN

Ba, are să fie! O voesc!

TOANETA

Să nu zici asta!

ARGAN

Cum, să nu zic asta?

TOANETA

Nu!

ARGAN

Și pentru ce?

TOANETA

Pentru că lumea va spune că una gândiți
și alta ziceți.

ARGAN

Zică ce-o vrea lumea; eu îți spun că
voiesc ca ea să se supună; mi-am dat cu-
vântul!

TOANETA

Sunt sigură că n'are s'o facă!

ARGAN

Am s'o silesc!

TOANETA

Și eu zic că n'are s'o facă!

AGRAN

Ba, da! Ori de nu, o trimet la mânăstire.

TOANETA

Chiar d-voastră?

ARGAN

Eu, eu!

TOANETA

Bun !

ARGAN

Cum, bun !

TOANETA

N'o veți trimite la mânăstire.

ARGAN

N'o dau eu la mânăstire ?

TOANETA

Nu !

ARGAN

Nu ?

TOANETA

Nu !

ARGAN

Știi că ai haz ! N'am să trimet eu fata
mea la mânăstire, dacă vreau ?

TOANETA

Ei hai, că nu!

ARGAN

Cine mă poate opri?

TOANETA

Chiar d-voastră.

ARGAN

Eu însu'mi?

TOANETA

Da, căci nu veți avea inima!

ARGAN

Ba, voi avea!

TOANETA

Glumiți!

ARGAN

Zău, nu glumesc de loc!

TOANETA

Vă va birui dragostea părintească.

ARGAN

Ba nici de cum!

TOANETA

O lacrimă, două, șliji... o îmbrățișare, un suspin..., e bei! vor fi prea de-ajuns ca să vă înduioșeze!..

ARGAN

Toate acestea nu vor folosi la nimic.

TOANETA

Ba, vor folosi mult.

ARGAN

Îți spun că nimic nu mă va mișca.

TOANETA

Fleacuri!

ARGAN

Ba, să nu zici fleacuri!

TOANETA

Doamne, dar vă cunosc prea bine eu,
aveți o inimă bună!

ARGAN (cu mânie)

Nu, nu sunt bun și când voiesc, sunt rău
și fără milă!

TOANETA

Mai liniștiți-vă, domnule, gândiți-vă, sun-
teți bolnav!

ARGAN

Porunca mea e ca să se pregătiască să
ia de bărbat pe tânărul ce l-am ales.

TOANETA

Eu nu-i dau voie s'o facă!

ARGAN

Doamne, pe ce lume trăim? Auzi obrăz-
nicie din partea unei slujnice! Păcătoaso!
Așa se vorbește cu un stăpân?

TOANETA

Când stăpânul nu'și dă seama de ce face,

da datoria unei servitoare ce se respectă,
e ca să-l aducă pe calea cea dreaptă.

ARGAN (fugind după Toaneta)

Ah, obraznico! am să te omor!

TOANETA (ferindu-se de Argan și apărându-su cu scaunul)

Datoria mea e să vă împiedic a comite
asemenea rușine.

ARGAN (alergând după Toaneta, cu un
baston în mână.)

Ia stai, ca să'ți arăt eu cum se vorbește!

TOANETA (fugind în partea opusă)

Voi face iot ce trebuie să fac, pentru a
nu vă lăsa să comiteți așa nebunie.

ARGAN (ca mai sus)

Căjea!

TOANETA (ca mai sus)

Nu, nu pot consimți la această căsătorie!

ARGAN

Păcătoaso!

TOANETA

Nu pot suferi ca d-ra Angelica să ia pe Diafoirus al d-tale!

ARGAN

Ticăloaso!

TOANETA

O să mă așculțe pe mine mai de grabă, decât pe d-voastră.

ARGAN (se oprește)

Angelico, prinde-o, pune mâna pe ticăloasa asta!

ANGELICA

Tată, ai să te îmbolnăvești! Liniștește-te!

ARGAN (către Angelica)

Oprește-o, că chem blestemul părintesc asupra ta!

TOANETA (eșind)

Și eu am s'odesmoștenesc, dacă vă ascultă.

ARGAN (așezându-se pe scaun)

Of! Nu mai pot, m'a omorît.

Scena VI-a

BELINE, ARGAN

ARGAN

Ah, soția mea, vino, vino aici!

BELINE

Ce ai, bărbăjelul meu?

ARGAN

Vin de mă ajută!

BELINE

Dar ce s'a întâmplat aici, băețelul meu!

ARGAN

Puiule dragă!

BELINE

Dragu! mamei!

ARGAN

M'a scos din sărite.

BELINE

Vai, băiatul mamei, spune cum a fost,
spune mămișicăi!

ARGAN

Ah, păcătoasa de Toaneta nu mai e de
suportat.

BELINE

Nu te necăji!

ARGAN

Eram să turbez, nu alta!

BELINE

Vai, mai încet, cocoșelul meu!

ARGAN

Țipă la mine, ca la nu știu ce! Nu m'as-
cultă! Nu mă lasă să fac ce vreau eu!

BELINE

Mai încet, nu te necăji!

ARGAN

A avut nerușinarea să-mi spună că nu sunt bolnav.

BELINE

Vai de mine! Ce nerușinare!

ARGAN

Tu știi cum sunt, draga mea!

BELINE

Mai e vorbă! Tu ești așa bolnav!

ARGAN

Suflețelul meu! Păcătoasa asta îmi scurtează zilele.

BELINE

Ei lasă!

ARGAN

Din cauza ei, toată fierea mi se duce dracului!..

BELINE

Ei lasă! Nu te necăji atâta, puiul meu!

ARGAN

Și de câte ori nu ți-am spus eu s'o dai afară!

BELINE

Vai de mine, pușorule, dar n'ai să găsești o servitoare fără cusururi. Trebuie să-i răbdăm aceste defecte, din cauza părților bune ce le are. E cinstită, harnică și mai ales e credincioasă! Știi, în ziua de azi trebuie să-ți deschizi bine ochii, când primești o străină în casă. Ei, Toaneto!

Scena VII-a

ARGAN, BELINE, TOANETA

Ce dorește doamna?

BELINE

Ce necăjești tu atâta pe bărbatul meu?

TOANETA

Eu, doamnă? Nu înțeleg de loc: eu caut mereu să intru cât mai mult în voia domniei-sale.

ARGAN

Ah, trădătoare !

TOANETA

D-l spunea că vrea să mărite pe d-ra Angelica după feciorul doctorului Diafoirus. Eu i-am răspuns că-i nimeriă ideia, dar că mai bine ar fi s'o trimeată la mânăstire.

BELINE

Cu ce-a greșit fata ? Are dreptate ! Ce mai vrei ?

ARGAN

Ah, drăguța mea, o crezi, crezi tu că-i așa ? Nelegiuita ! S'a purtat obraznic cu mine !

BELINE

Te cred, puiule, te cred. Liniștește-te !
Ascultă, Toaneto ! Dacă voi mai auzi că necăjești pe bărbatul meu, am să te dau afară ! Adă-mi blana și pernele să-mi așez bărbățelul. Șezi rău, nu știu cum ! Trage, puiule, boneta peste urechi. Foarte lesne poși răci, când îți intră aerul prin urechi.

ARGAN

Ah, sufletelel meu, ce bună ești cu mine!

BELINE (potrivind pernele în jurul
lui Argan)

Ridică-te, să așez asta sub tine. Pune-o
asta aci, ca să te sprijini și colo cealaltă.
Asta s'o punem la spinate și cea mică sub
cap. Așa.

TOANETA (așezând cu furie o pernă)

Și asta spre a vă feri de răceală.

ARGAN (sculându-se înfuriat și aruncând
perna după Toaneta, care fuge)

Ah, păcătoaso! Vrei să mă înăbuși!

Scena VIII-a

ARGAN, BELINE

BELINE

Ei ce este, iar te iriți?

ARGAN (așezându-se)

Ah, nu mai pot!

BELINE

De ce te necăjești atât? Ea a crezut că
face bine.

ARGAN

Tu nu știi, dragă, ce răutăcioasă este !

Ah, m'a scos din fire ; ca să mi repar
răul ce mi-a făcut, o să am nevoie de mai
bine de 8 doctori și 12 clistire.

BELINE

Ei, lasă ! Băiețelu' meu ! Liniștește-te !

ARGAN

Suflețelul meu, tu ești singura mea mân-
gâiere !

BELINE

Băiatul mamei !

ARGAN

Și ca să ți arăt dovada recunoștinței mele
doresc, draga mea, după cum ți-am spus-o,
să-mi fac testamentul.

BELINE

Ah, iubitul meu, să nu vorbim de asta
te rog ! mă cutremur la gândul acesta
acest cuvânt mă face să sufăr îngrozitor.

ARGAN

Ai vorbit despre asta cu notarul fău?

BELINE

E chiar dincolo, l-am adus cu mine.

ARGAN

Chiamă-l aici, draga mea!

BELINE

Vai, scumpul meu, când îți iubești cu adevărat bărbatul, nici nu poți să te gândești la asemenea lucruri.

Scena XI-a

NOTARUL, BELINE, ARGAN

ARGAN

Apropiați-vă, d-le Bonnefoi, luați loc! Mi-a spus soția mea, că sunteți un om foarte cinslit și prietenul ei devotat; de aceea o rugasem să vă vorbiască de testamentul ce voi să-l fac.

BELINE

Vai, mi-e imposibil să discut asemenea lucruri!

NOTARUL

D-na' mi-a arătat intențiile d-voastră și trebuie să vă mărturisesc că, prin testament nu veți putea lăsa nimic soției d-voastră.

ARGAN

Cum așa ?

NOTARUL

Pentru că datinele și legea vă opresc dela aceasta. Dacă am fi într'o țară cu legi stabilite, aceasta s'ar putea face, dar la noi și în țările unde datinele țin loc de lege, nu-i posibil, și orice dispoziție a testamentului, în aceasă privință, ar rămânea nulă. Tot ce ar putea face unul pentru altul, bărbatul și femeia uniți prin căsătorie, e numai o danie unul altuia în timpul vieții și încă atunci numai, când nu e nici un copil; fie din ambele căsătorii, fie numai dtn una, după moartea vreunuia din soți.

ARGAN

Rău obicei! Auzi, să nu poată un bărbat lăsa averea lui soției, care l-a îngrijit și iubit alăta! Aș dori să consult pe avocatul meu, el are să mă învețe ce am de făcut.

NOTARUL

Nu, să nu recurgeți la avocați, că o pățiți mai rău. Ei sunt de obicei foarte severi în privința asta: a face ceva contra legii, e o crimă pentru avocați. Ei mai rău vă încurcă. Ce vreți, oameni incapabili de a ocoli conștiința... Sunt alții, să vă spun eu pe cine să consultați, cu ei vă înțelegeți mai ușor și sunt și mai dibaci. Ei știu așa de îndemânatec să se strecoare printre articolele de legi, că ceea ce știm de ilegal, v'o arată ei ca ceva drept, conform legii. Nu-i vorbă știu ei să înfrunte greutățile unei afaceri și găsesc mii de mijloace de a ocoli legea. Altfel, unde am ajuns noi fără asemenea aptitudini... Trebuie să știi să te pricepi... Altfel nu faci nimic.... și fără asta n'aș da două parale pe meseria noastră...

ARGAN

A avut dreptate nevasta mea, când mi-a spus că sunteți un om deștept și cinstit! Spune-ți-mi dar, ce-i de făcut ca să-i pot lăsa ei toată averea mea?

NOTARUL

Foarte simplu! Cătați un bun prieten al

soției d-voastră și lăsați-i lui prin testament averea; aceasta va fi și conform cu legea! Acest prieten, pe de altă parte, va înapoia tot ce a luat — așa în glumă — dela d-v., soției dv. Incă ceva! iscăliți oricâte polițe dorți, către diferiți creditori, tot prieteni, cari însă să dea și scrisori soției d-v. că toate acestea ei nu le-au făcut decât din complezență pentru dumneai. Ați mai putea iar, să-i dați în timpul vieții bani sau efecte plătibile la purtător.

BELINE

Pentru Dumnezeu, nu-ți mai bate capul atât pentru asemenea lucruri!.. La ce mi-ar folosi toate acestea? Fără tine, băețelul meu, nu vreau să mai trăesc o clipă.

ARGAN

Suflețelul meu!

BELINE

Iubitul meu, destul de nenorocită am să fiu, dacă te voi pierde...

ARGAN

BELINE

Viața mea n'o să mai aibă preț pentru mine..

ARGAN

Puicuța mea!

BELINE

Și-am să te urmez, da, cât de curând, pentru a-ți dovedi dragostea mea!

BELINE

Puica mea, îmi sfâșii inima, consolează-te, te rog eu!

NOTARUL (către Beline)

Dar ce 'nsamnă aceste lacrimi! Lucrurile n'au ajuns încă până acolo!

BELINE

Ah, domnule, nu puteși înțelege, nu, ce însemnează a-și iubi cineva bărbatul.

ARGAN

Vezi tu, draga mea, dacă mi-ar părea rău

vr'odată că mor, e că nu am încă un copil cu tine... D-l Purgon mi-a spus odată că o să'mi dea ceva ca să fac un copil...

NOTARUL

Mai poate să vie încă !...

ARGAN

Trebuie făcut testamentul, draga mea, așa cum spune domnul notar dar, pentru orice eventualitate, vreau să'ți dau în mână 20 de mii de lei în aur, ce-i am în zidul odăii mele de culcare. Îți mai dau și două bilete la purtător ce mi se datoresc, unul de către d-l Damon, iar celalt de către d-l Gerante.

BELINE

Nu, nu, nu vreau să aud de nimic...
Cât ai spus că e în odaia de culcare ?

ARGAN

Douăzeci de mii de lei.

BELINE

Te rog, nu'mi vorbi de bani !... Și biletele, ce valoare au ?

ARGAN

Una, drăguța mea, e de 4 mii, iar cealaltă de 6 mii.

BELINE

Ah, scumpul meu, toate comorile din lume nu prețuesc nimic fără tine.

NOTARUL

Doriți să procedăm la facerea testamentului?

ARGAN

Da, d-le! Să trecem în odaia mea de lucru. Mămișico, ajută-mă.

BELINE

Haide, băețelul meu drag!

Scena X-a

ANGELICA, TOANETA

TOANETA

Poftim! Au adus și pe notar! Am auzit vorbindu-se de testament. Mama d-tale nu

doarme și, fără îndoială, e vorba de o conspirație contra averii d-tale.

ANGELICA

Tata poate să facă ce o vrea cu banii lui, numai pe mine să nu fie stăpân și pe inima mea. Tu vezi bine, Toaneto, că și el sârmanul este robul lor. Te rog nu mă părăsi în primejdia care mă amenință.

TOANETA

Să te părăsesc eu? Mai bine aș muri! De geaba îmi destăinuiește mama d-tale planurile ei și caută să mă atragă și să mă facă unealta poftelor sale!... N'o pot suferi, iar la d-ta am ținut în totdeauna!

Am să întrebunțez toate mijloacele ca să te scap de nenorocire. Dar, ca să izbutesc, va trebui să schimb tactica. Va trebui să-mi ascund dragostea ce ți-o port și să mă fac că împărtășesc gândurile tatălui și mamei d-tale.

ANGELICA

Te rog un lucru: fă pe Cleante să afle de căsătoria ce au hotărît-o; te conjur, înștiințează-l.

TOANETA

N'am pe altcineva pentru aceasta, decât pe bătrânul cămătar Polichinelle, amantul meu; nu-i vorbă, o să mă coste câteva cuvinte dulci, dar fie! Le voi cheltui bucuros pentru d-ta. Azi e prea târziu, dar mâine dedimineață am să-l cauț; ce bucurie are să fie pe capul lui!...

Scena XI.a

BELINE (în odaia ei); ANGELICA,
TOANETA

BELINE

Toaneto!

TOANETA (cătré Angelica)

Mă cheamă! Bună seara! fii liniștită, veghez eu!

ACTUL AL II-lea

Scena I-a

CLEANTE, TOANETA

TOANETA (nerecunoscând pe Cleante)

Ce dorește domnul ?

CLEANTE

Ce doresc ?

TOANETA

Ah, d-ta ești ! Ce surpriză ! Dar ce cauți aici ?

CLEANTE

Am venit să'mi cunosc destinul, să vorbesc cu iubita mea, să aflu sentimentele și hotărârile ei în privința căsătoriei de care am fost înștiințat !

TOANETA

Bine, dar nu se vorbește așa cu una cu două, d-rei Angelica. Va fi foarte greu și să ti auzit d-ta cât de tare e păzită; n'are voe nici să iasă, nici să vorbiască cu cineva. De n'ar fi fost mătușa aia bătrână! Mulțumită ei numai, căpătaserăm atunci voe să ne ducem la Comedia, când ați avut ocazia s'o cunoașteți.

Ne-am păzit de atunci a scoate o vorbă despre aceea întâmplare...

CLEANTE

Tocmai de aceea, nici eu n'am venit acum așa cum crezi, eu nu sunt aici Cleante, ci un prieten al profesorului de muzică, și care m'a trimis în locul său.

TOANETA

Iată și tatăl ei, dați-vă la o parte să-i vorbesc eu de d-ta.

Scena II-a

ARGAN, TOANETA

ARGAN (crezând că e singur, nu vede pe Toaneta)

D-I Purgon mi-a ordonat să mă plimb

prin odae, 12 pași înainte și 12 îndărăt, dar am uitat să-l întreb dacă trebuie să mă plimb de-alungul odăii, ori de-a latul.

TOANETA

Domnule, un domn care dorește...

ARGAN

Vorbește mai încet, spurcato! Imi zgudui tot creerul; nu știi că bolnavilor nu e bine să le vorbești tare?

TOANETA

Voiam să spun că domnul...

ARGAN

Vorbește încet îți zic!

TOANETA

Domnul... (se face numai că vorbește...)

ARGAN

Ce?

TOANETA

Am spus că... (Dă numai din buze, fără a vorbi).

ARGAN

Ce spui ?

TOANETA

Zic că un domn vrea să vă vorbiască.

ARGAN

Să vie !

CLEANTE

Domnule.

TOANETA (lui Cleante)

Vorbește mai încet, să nu-i zgudui cumva creerii...

CLEANTE

Domnule, mai întâi, sunt încântat că vă găsesc umblând și că vă merge mai bine.

TOANETA (făcându-se că-i înfuriată)

Cum, mai bine ? Nu-i adevărat, domnul e tot bolnav !

CLEANTE

Așa am auzit, că-i merge mai bine și găsesc și eu că n'arată rău.

TOANETA

Ce tot cânți, d-le! Arată foarte rău domnul. Niște ticăloși numai v'au putut spune că-i merge bine. Domnul e bolnav, rău de tot!

ARGAN

Are dreptate fata.

TOANETA

Ce-i drept: umblă, doarme, mănâncă și bea ca noi toți, dar asta nu-l împiedecă totuș ca să fie greu bolnav!...

ARGAN

Așa e!

CLEANTE

Domnule, cu mare regret am venit să vă anunț că profesorul de muzică al d-șoarei, fiica d-v., fiind nevoit să plece la țară pentru câteva zile, m'a însărcinat ca pe un bun

prietin ce-i sunt, să-i țin locul aceste câteva zile și să continui, în locul d-sale, lecțiile cu d-ra, fiica d-v. Aceasta, ca nu cumva întrerupându-le, d-ra să uite cele învățate până acum.

ARGAN

Foarte bine. (Toanetei). Chiamă pe Angelica.

TOANETA

Cred că ar fi mai nimerit să conduc pe domnul în odaia domnișoarei.

ARGAN

Nu, chiam-o aci!

TOANETA

Nu-i va putea preda bine lecțiile decât fiind singuri.

ARGAN

Ba da, ba da, să vie aci!

TOANETA

Mă tem ca muzica să nu vă amețiască și

În starea în care vă aflați, nu trebuie nimic să vă supere.

ARGAN

De loc, mie îmi place muzica și aș fi foarte încântat să... Ah, iat-o că vine. (Către Toaneta). Tu du-te de vezi dacă soția mea e îmbrăcată.

Scena III-a

ARGAN, ANGELICA, CLEANTE

ARGAN

Vino, fata mea, profesorul tău de muzică e plecat la țară și ne-a trimis pe domnul în locul d-sale.

ANGELICA (recunoscând pe Cleante)

Ah, Dumnezeu!

ARGAN

Ce este? Ce s'a întâmplat?

ANGELICA

Nu-i nimic, o simplă...

ARGAN

Cum așa ? Explică-te !

ANGELICA

O simplă întâmplare...

ARGAN

Spune-mi, vreau să știu !

ANGELICA

Uite. Visai astă-noapte că eram în primădie mare și un domn, la fel cu dumnealui, mi-a eșit înainte și m'a scăpat din acel pericol. Înțelegi acum mirarea mea, când am dat cu ochii, așa pe neașteptate, de chipul care m'a urmărit toată noaptea în vis.

CLEANTE

O, ce mare fericire pentru un muritor de a vă ocupa închipuirea, dar fericirea mea ar fi atunci și mai mare, dacă într'adevăr, aflându-vă în vreun pericol, v'aș putea salva, fie chiar cu prețul vieții mele.

Scena IV.a

ARGAN, ANGELICA, CLEANTE, TOANETA

TOANETA (lui Argan)

Zău, d-le, sunt acum de părerea d-v. și mi retrag cuvintele de eri. Iată vine d-l Diafoirus cu fiul d-sale. Ce minunată împerechere! O să-l vedeți acuși, ce deștept băiat! N'a zis decât două vorbe și m'a fermecat. Și d-ra o să fie încântată!...

ARGAN (lui Cleante, care se face că vrea să plece)

Nu plecați, d-le! Știți, îmi mărit fata și vine chiar viitorul nostru ginere. Fata mea nu l-a văzut încă...

CLEANTE

O, prea mare onoare pentru mine de a fi martorul unui așa nobile întrevederi!...

ARGAN

E fiul unui vestit medic, peste 4 zile va fi și nunta.

CLEANTE

Foarte bine!

ARGAN

Vă rog, înștiințați pe d-l profesor ca să asiste la nuntă.

CLEANTE

Bucuros !

ARGAN

Vă poftesc și pe d-v. !

CLEANTE

Imi faceți mare onoare !

TOANETA

În lături, iată-i că vin !

Scena V-a

ARGAN, DIAFOIRUS tatăl, DIAFOIRUS fiul,
ANGELICA, CLEANTE, TOANETA, lachei.

ARGAN (ducând mâna la bonetă,
fără a o scoate).

Mă ertați, doctorul m'a oprit să'mi descopăr capul. Sunteți și d-v. medic, știți prea bine ce urmări ar putea să aibă...

DIAFOIRUS

Gândul nostru e în totdeauna de-a ajuta
bolnavii și nu de a-i supăra.

ARGAN

Vă primesc, domnilor...

DIAFOIRUS

Venim, domnule...

ARGAN

Cu cea mai mare bucurie...

DIAFOIRUS

Afît eu cît și fiul meu...

ARGAN

Cinstea ce mi-o faceți...

DIAFOIRUS

Spre a vă declara, domnule...

ARGAN

Și aș fi dorit mai bine...

DIAFOIRUS

Că suntem foarte încântați.

ARGAN

Să vă fi putut vizita... eu.

DIAFOIRUS

De această favoare...

ARGAN

Pentru a vă încredința...

DIAFOIRUS

Cu care ne primiți...

ARGAN

Dar, știți bine, domnilor...

DIAFOIRUS

Cu alîta onoare...

ARGAN

Că un biet bolnav ca mine...

DIAFOIRUS

În aceasta alianță.

ARGAN

Care nu poate decât...

DIAFOIRUS

Și de a vă încredința...

ARGAN

Să vă declare aci...

DIAFOIRUS

Că în tot ce privește profesiunea noastră.

ARGAN

Că va căuta în orice moment.

DIAFOIRUS

Precum și în orice împrejurare...

ARGAN

A vă dovedi, d-le...

DIAFOIRUS

Noi vom fi gata întotdeauna...

ARGAN

Că întotdeauna e gata a servi.

DIAFOIRUS

A vă arăta dragostea noastră, (către fiul său). Haide, Tomo, înaintează și începe și tu complimentele tale...

TOMA DIAFOIRUS (tatălui său).

Să încep cu tatăl, nu-i așa ?

DIAFOIRUS

Da.

TOMA DIAFOIRUS (lui Argan).

Domnule ! Vin a saluta, a recunoaște, a iubi și a venera în d-v. pe un al doilea tată ; un tată însă, căruia, îndrăznesc a o spune, îi datoresc mult mai mult decât primului meu tată.

Cel dintâi mi-a dat viață, pe când d-v. m'ați ales. Cel dintâi m'a primit fără voie, pe când d-v. m'ați primit din favoare. Cel dintâi mi-a dat din corpul său, pe când d-v. mi-ți dat din voința și sufletul d-v.

Și, cu cât darurile sufletești sunt mai pre-

țioase decât cele trupești, cu atât am a vă datora d-v. mult mai mult decât tatălui meu dintâi; și cu atât mai mult consider mai prețioasă această viitoare înrudire a noastră, pentru care vin astăzi a vă aduce anticipativ cele mai umile și mai respectuoase ale mele omagii!

TOANETA

Trăiască școalele care dau asemenea deștepți băeți !...

TOMA DIAFOIRUS (tatălui său).

Am fost bine, tată ?

DIAFOIRUS

Admirabil !

ARGAN (Angelicăi).

Haide, salută pe domnul !

TOMA DIAFOIRUS (tatălui său).

Să sărut ?

DIAFOIRUS

Da ! da !

TOMA DAIFOIRUS (către Angelica).

Doamnă, de oarece providența v'a hărăzit un nobil rol...

ARGAN (lui Toma Diafoirus).

Nu-î soția, e fiica mea, căreia vorbiți.

TOMA D.

Dar unde este doamna ?

ARGAN

Vine și ea îndată.

TOMA DAIFOIRUS (tatălui său).

Să aștept oare până va veni ?

DIAFOIRUS

Ai putea, până atunci, să faci complimentul domnișoarei.

TOMA D.

Domnișoară ! Ca și statuia lui Memnon, care începea a scoate sunete armonioase îndată ce era luminată de soare, tot așa și eu, la apariția soarelui frumuseți d-v., mă simt în

acest moment însuflețit și transportat de fericire. Și după cum naturaliștii susțin, că floarea numită eliotrop e mereu atrasă de astrul zilei, tot așa și inima mea va fi de acum înainte atrasă către aștrii strălucitori ai ochilor d-v. frumoși. Dați-mi voe, deci domnișoară, să depun astăzi pe altarul frumuseții d-v. prinosul de admirație al inimii aceleia care, nu dorește și nu ambiționează altă glorie, altă fericire, decât a rămâne pentru totdeauna al d-v. prea umil, prea supus și prea credincios serv și soț.

TAONETA

Bravo! Asta însemnează a fi om învățat!
Frumoase lucruri se mai învață în școale!

ARGAN

Ei, ce spui d-ta?

CLEANTE

Că domnul e o minune și că, dacă o fi tot așa de bun medic pe cât e de bun orator, ar fi o plăcere să fii bolnav.

TOANETA

Bine zici! Ar fi frumos, dacă d-l s'ar

pricepe tot așa de bine la lecuit, după cum se pricepe la discursuri.

ARGAN

Haide, iute, aduceți fotoliul meu și scaune pentru toată lumea. (Lacheii aduc scaune).
Șezi aici, fata mea! (Lui Diafoirus). Vedeți, d-le, toată lumea vă admiră băiatul; vă fericesc, zău, că aveți un asemenea fiu.

DIAFORUS

Nu pentru că-i fiul meu, dar vă pot spune că am de ce să fiu mândru de el; toată lumea îl laudă! El n'a avut niciodată acea imaginație vie, nici acel spirit cald pe care-l au unii; și toemai din cauza aceasta am întrevăzut în el acea putere de judecată atât de trebuincioasă exercițiului profesiei noastre. Când era mic, n'a fost de loc aceea ce se numește un copil desghețat și vioi, nu! din contră, era blând, liniștit și tăcut; nu vorbea și nu se juca, așa ca alți copii. Cu câtă greutate, Doamne, a învățat el a citi. La 9 ani nu cunoștea încă o literă. Bravo, îmi ziceam atunci; pomii cei zăbavnici dau roadele cele mai bune. Pe marmură se scrie mai

greu decât pe nisip ; pe nisip însă se şlerg îndată semnele, pe când marmura le păstrează în veci.

Acea încetineală a gândirii şi aceea lipsă de imaginaţie era prevestirea unei bune judecăţi pentru mai târziu.

Când l-am trimis la şcoală, i-a venit foarte greu să înveţe, dar curând se deprinse şi înfruntă orice greutate, aşa că profesorii săi când mă vedeau, îi lăudau silinţa şi munca.

Insfârşit, muncind serios, a reuşit să-şi ia cu mare succes licenţa. Şi pot spune, fără vanitate, că de doi ani de când e pe băncile şcolii nu s'a aflat vr'un alt student care să se fi distins ca el în toate discuţiile ştiinţifice. Ajunsesse de temut, Nu e o discuţie savantă, astăzi, la care să nu ia parte şi să nu combată cu înverşunare. E tare, d-le, în dispute ! Ferm ca un Turc în principiile sale, nu şovăieşte şi urmăreşte un raţionament până în cele mai ascunse colţuri ale logicei, Dar, ceea ce îmi place mai mult la el şi în care urmează exemplul meu e, că împărtăşeşte în toate opiniile bătrânilor noştri, tradiţia strămoşească. Băiatul meu nici nu vrea s'audă măcar de aşa zisele experienţe şi prefinsele descoperiri ale secolului nostru, în ce priveşte circulaţia sângelui, şi alte asemenea mofturi !...

TOMA DIAFOIRUS (scoțând din buzunar un volum gros și oferindu-l Angelicăi).

Am scris foarte mult în contra partizanilor circulațiunii și îndrăznesc, cu voia d-lui Argan (salută pe Argan) a vă oferi această lucrare, ca omagiu.

ANGELICA

D-le, eu n'am ce face cu aceasta, nu mă pricep de loc.

TOANETA (luând cartea din mâna lui Toma),

Dați-mi-o mie, are figuri, am să'mi lipesc odaia mea.

TOMA DIAF, (salutând din nou pe Argan).

Tot cu permisiunea d-v., vă rog să binevoșiți a asista — pentru a vă distra — la disecțiunea unui cadavru asupra căruia voi avea a vorbi.

TOANETA

Distracția va fi plăcută. Alții oferă logodnicelor concerte, baluri, dar o disecție,

asta le întrece pe toate. E foarte frumos din partea d-tale!

DIAFOIRUS

Dealtfel, în ce privește calitățile sale necesare unei căsnicii, vă pot asigura că, după toate regulile învățașilor noștri, fiul meu nu lasă nimic de dorit. El posedă într'o măsură lăudabilă acel dar prolific și acel temperament necesar pentru a zămisli copii sănătoși.

ARGAN

Fără îndoială, că intenția d-v. e ca să-l introduceți la curte, și a-i cruța astfel ingrata meserie a practicei...

DIAFOIRUS

Sincer vorbind, eu nu găsesc ceva mai neplăcut decât a fi medicul celor mari. Am crezut totdeauna mai folositor pentru noi de a rămânea cu publicul. Publicul e comod, nu ești responsabil față de nimeni și, cât timp ne ținem strict de regulile meseriei noastre, nu ai de ce te îngrija, chiar de se întâmplă cine știe ce. Ceeace mi-a dispăcut mai mult la cei mari e că aceștia, odată

bolnavi, mai au stîpida pretenție ca să-i vindecăm.

TOANETA

Auzi impertinență! A prelinde dela d-v. să-i vindecați! Doar nu pentru acest scop îi vizitați, datorია voastră e de a primi letușoara și de a scrie la rețetei Treaba lor, să se vindece dacă pot!

DIAFOIRUS

Așa e, asta nu intră în atribuțiile noastre...

ARGAN (lui Cleante).

D-le, aș dori ca fata mea să cânte ceva în prezența societății.

CLEANTE

Așteptam ordinul d-v., domnule! Pentru a distra onorata societate, vom cânta o scenă dintr'o operă scrisă de curând. (Către Angelica). Pofliți, aceasta e partea d-v.

ANGELICA

Eu?

CLEANTE (încet Angelicăi).

Nu te împotrivi, te rog, și lasă să-ți explic scena ce vom cânta. (Tare) Eu nu prea am voce, dar va trebui să cânt așa cum voi putea. D-v. veți fi indulgenți, cred, în fața necesității ce am de a conduce cântatul d-șoarei.

ARGAN

Sunt frumoase versurile ?

CLEANTE

E propriu zis o operă mică, compusă în grabă și nu veți auzi decât proză ritmată, câte odată versuri libere, așa cum pasiunea și necesitatea pot face pe două suflete să și spună vorbe nemeșteșugite, pornite dintr'un sentiment adevărat.

ARGAN

Foarte bine, s'ascultăm.

CLEANTE

Iată conținutul scenei. Un păstor se afla la un spectacol adâncit în admirație, când deo-

dată auzi zgomot la spatele său. Se întoarce și vede un rău-crescut cum insulta cu vorbe urâte pe o tânără păstorijă. Fără a mai sta mult pe gânduri, păstorul luă apărarea sexului căruia orice bărbat îi datorește omagiu. După ce dădu răsplata cuvenită ticălosului pentru obrăznicia sa, păstorul se apropie de păstorijă și văzu o mândrețe de față. Din ochii ei, frumoși ca soarele, curgeau șiroaie de lacrimi. Doamne, exclamă păstorul, cum e cu pulință a insulta o asemenea zeiță? Și care barbar nu s'ar înduioșa în fața acestor lacrimi? Orcât de frumoase însă i se părură acele lacrimi, el totuș le opri de a mai curge. Frumoasa păstorijă îi mulțumi cu așa de încântătoare cuvinte, că păstorul nu mai putu rezista.

Fiecare vorbă a ei, fiecare privire, era o flacăra ce-i aprindea inima. Există oare un lucru, spunea el, care să merite asemenea dulci cuvinte de mulțumire? Nimeni nu s'ar da îndărăt de a vă ajuta în cele mai mari primejdii, fie și cu prețul vieții, pentru ca în urmă să se poată bucura de fericirea unor atât de fermecătoare cuvinte din partea Dv.

Spectacolul se termină, fără ca el să-și fi putut da seama, dar se plânse că ținu așa de puțin, căci la terminare se despărțiră și din acel moment el nutri în inima sa tot

ce dragostea poate avea mai violent și mai pasionat. În curând lipsa ei îl făcu să sufere amara și fu chinuit de a nu o mai putea vedea.

Făcu tot ce-i sta în puteri de a mai vedea pe acea a cărei imagine îi rămăsese înțipărită și-l urmăria ziua și noaptea. Păstoriița însă era așa de mult păzită, încât încercările sale nu izbutiră niciodată.

Dragostea sa pasionată îl hotărîse de a cere în căsătorie pe acea fermecătoare frumusețe fără care viața pentru el nu mai putea fi; ea îi dădu voia aceasta prin o scrisorică cu multă dibăcie strecurată. În acelaș timp, el află că tatăl ei a hotărît căsătoria ei cu un altul și că se fac chiar pregătirile de nuntă. Vă închipuiți ce lovitură crudă fu sceașta pentru bietul păstor! Durerea lui era fără margini! Nu putea să îndure gândul groaznic de a vedea pe aleasa inimii lui în brațele altuia; dar amorul și desnădejdea lui născociră un mijloc de a se strecura în casa păstoriiței, de a afla de la ea ce sentimente îi poartă și a ști soarta ce-l așteaptă...

El văzu mai întâi pregătirile ce se făceau în vederea nunții. Văzu apoi sosind pe nețrebnicul rival pe care, capriciile unui tată îl prefera amorului sincer al păstorului. Il vede triumfând alături de scumpa sa păsto-

rișă, ca lângă o cucerire asigurată. Toate acestea îl umplu de mânie, pe care abia și-o poate stăpâni. El trimite adoratei sale priviri dureroase și, din cauza prezenței tatălui ei, nu-i poate vorbi decât cu ochii. La urma urmelor, înfruntă tot și vorbește astfel: (cântă)

Frumoasa mea Philis, amar, vai, sufăr eu;
Tăcerea azi s'o rupem, ci spune'mi gândul
tău.

Philis, eu soarta mea vreau azi a ști!

Ah, trebue-a trăi, sau a muri?

ANGELICA (cântând)

Tircis, la fel, la fel, eu sufăr, să mă crezi,
Mă dor adânc aceste pregătiri ce vezi.
La cer mă uit, oftez și.. ce să'ți spun?
Ce vrei ca să-ți mai spun?

ARGAN

Bre, bre! nu mă așteptam ca fata mea
să știe într'atâta, în cât să cânte cu așa
siguranță și fără nici o pregătire!

CLEANTE

Frumoasa mea, Philis,
E-adevărat? Tircis
E-atât de fericit?
Tircis de tine e iubit?

ANGELICA

Aşa este cum spui, ah, îţi mărturisesc,
Da, Tircis, te iubesc!

CLEANTE

Ah, ce cuvânt fermecător!
Auzul nu-i înşelător?
Mai zi, Philis, odată, să nu mă îndoesc.

ANGELICA

Da, Tircis, te iubesc!

CLEANTE

Mai zi, mai zi odată!

ANGELICA

Da, Tircis, te iubesc!

CLEANTE

Repelă, ah, repetă, căci e dumnezeesc

ANGELICA

Ah, te iubesc, ah, te iubesc,
Da, Tircis, te iubesc!

CLEANTE

Voi, zei și împărași, ce-o lume stăpâniți,
Ca mine nu sunteți mai fericiți.
Dar, Philis, vai!... un gând
Simt fericirea'mi nimicind...
Rivalul... un rival...

ANGELICA

Pe acel rival ca moartea îl urăsc;
Viața mea oftat e și suspin,
Prezența lui e pentru mine chin!

CLEANTE

Dar tată!... el vrea toate după voia sa!...

ANGELICA

Mai bine eu să mor aș vrea
Decât a face voia sa.
Mai bine, da, să mor aș vrea;

ARGAN

Mă rog, ce zice tatăl fetei la toate acestea?

CLEANTE

Nu zice nimic.

ARGAN

Tâmpit tată trebuie să mai fie, că îndură asemenea prostii fără a zice un cuvânt!

CLEANTE (vroind să continue a cânta).

Ah, scumpa mea...

ARGAN

Nu, nu, ajunge! Comedia asta nu-i moralizatoare! Păstorul Tircis e un impertinent, iar păstorița e o nerușinată! Auzi, să vorbiască ea astfel de față cu tatăl său! (Către Angelica). Să văd hârtia! Ah, ah, unde sunt scrise cuvintele ce-ați cântat?

Eu nu văd decât note simple.

CLEANTE

Cum, nu știți Dv. că s'a inventat de curând un mijloc de a se însemna cuvintele prin note?

ARGAN

Foarte bine, mă scuzați, dar am onoare a vă spune la revedere! La revedere! Ne-am fi putut lipsi de scârboasa Dv. operă!

CLEANTE

Crezui că vă amuz.

ARGAN

Prostiile nu mă amuză niciodată! Ah, iată soția mea.

Scena VI-a

BELINE, ARGAN, ANGELICA, DIAFOIRUS,
TOMA DIAFOIRUS, TOANETA

ARGAN

Drăguță, iată fiul d-lui Diafoirus.

TOMA D.

Cu multă dreptate y'a hărăzit cerul rolul de soacră...

BELINE

Ah, sunt fericită, d-le, că am venit la timp pentru a avea onoarea de a vă vedea.

TOMA D.

V'a hărăzit cerul, rolul de... doamnă, m'afi întrerupt tocmai la mijlocul frazei și aceasta mi-a turburat memoria.

DIAFORUS

Tomo, păstrează-o pentru altădată.

ARGAN

Să fi fost, draga mea, adineaori aci!...

TOANETA

Ah, doamnă, păcat că n'ași fost la cel de al doilea tată, la statuia lui Memnon și la floarea numită eliotrop.

ARGAN

Haide, fata mea, strânge mâna d-lui Toma și dă-i o dovadă de credință, ca și cum ar fi bărbatul tău!

ANGELICA

Tată...

ARGAN

Ei, ce este? ce va să zică asta?

ANGELICA

Te rog, tată, nu zori așa lucrurile. Dă-ne cel puțin timpul pentru a ne cunoaște și de

a vedea în noi născându-se acea înclinare atât de necesară pentru săvârșirea unei uniri desăvârșite.

TOMA D.

În privința mea, d-ră, ea e de mult născută și nu am nevoie să mai aștept.

ANGELICA

Dacă Dv. sunteți așa de grăbit, d-le, nu tot așa e cu mine, și trebuie să vă mărturisesc că nu mi-ați făcut încă, prin nici un merit, vr'o impresie.

ARGAN

O, cât despre asta, va fi destulă vreme după ce veți trăi căsătorii împreună.

ANGELICA

Dar, tată, lasă'mi oarecare timp! Căsătoria e un lanț în care nu e bine să supui o inimă cu sila și dacă domnul e om cinslit, n'ar trebui să primiască o persoană care i-ar aparține fără voe.

TOMA DIAFOIRUS

Nego consequentiam, domnișoară Pot fi și oin cinstit și a voi să vă primesc din mâinile tatălui Dv.

ANGELICA

Rău mijloc e acela de a te face iubit cu sila de cineva.

TOMA DIAFOIRUS

Noi știm, d-ră, că cei din vechime obicnuiau de a răpi din casa părintească fetele pe care trebuiau să le ia de soție, și aceasta, ca să nu pară, că fetele de bună voie se aruncă în brațele bărbaților.

ANGELICA

Cei din vechime, d-le, sunt din vechime, și noi suntem de acum. Fățărnicia nu e necesară în timpul nostru. Când ne place o căsătorie, știm foarte bine a o primi fără a ne sili cineva. Aveți răbdare. Dacă mă iubiți, ar trebui să voiți tot ce vreau și eu.

TOMA DIAFOIRUS

Așa e, d-ră, dar în ce privește amorul meu, nu!

ANGELICA

Dar dovada cea mare a iubirii, e ca să te supui voinței aceleia pe care o iubești.

TOMA DIAFOIRUS

Distingno, d-ră. Incât nu privește posesiunea mea, concedo; dar odată ce mă privește, nego!

TOANETA (către Angelica).

De geaba mai discutați, domnul și-a terminat de curând studiile și știe să vă combată; la ce bun să vă împotriviți atât și să refuzați gloria de a vă uni la corpul facultății?

BELINE

N'o fi poate vr'o altă înclinaște la mijloc?

ANGELICA

Chiar dacă ar fi vre-una, ea ar fi astfel cum rațiunea și cinstea mi-o pot îngădui.

ARGAN

Bravo! Va să zică eu nu am nici un rol aci!

BELINE

Dacă aş fi în locul tău, dragă, eu n'aş sili-o la măritiş, ştiu eu ce aş face !

ANGELICA

Înţeleg, d-nă, ce vrei să spui, pricep şi interesul ce'mi porţi ; dar nu ştiu dacă sfaturile d-tale vor fi atât de lesne de executat.

BELINE

Se 'nţelege, tete deştepte şi oneste ca d-ta nu se mai supun astăzi voinţei unui tată!... A ieşit din modă!...

ANGELICA

Datoriilor unei fiice îşi au şi ele marginile, doamnă !

BELINE

Cu alte cuvinte, primeşti măritişul, dar vrei să-ţi alegi un ginere după fantazia d-tale...

ANGELICA

Dacă tatăl meu nu vrea să'mi dea un bărbat care să'mi placă, cel puţin să nu mă siliască să iau pe unul ce nu'l pot iubi.

ARGAN

Vă rog, domnii mei, să nu vă supărați de atîta lucru.

ANGELICA

Fiecare urmărește alt scop în căsătorie. Pentru mine, care doresc un bărbat pentru a-l iubi cu adevărat și de care pretind să-mi leg toată viața, pentru mine căsătoria e un lucru prea serios și de aceea cred că trebuie multă băgare de seamă. Multe sunt care se mărită pentru a scăpa de jugul părintesc și a avea libertatea de a face tot ce voiesc. Altele, doamnă, se mărită din curat interes, cu scopul de a se îmbogăți prin moartea bărbatului și aleargă fără nici un scrupul de la bărbat la bărbat pentru a-l moșteni. Asemenea femei, într'adevăr, nu fac vorbă multă și nu caută la persoane.

BELINE

Te găsesc azi guralivă de tot și aș dori să înțeleg și eu ce vrei să spui prin aceasta.

ANGELICA

Eu, doamnă, ce aș fi vrut să spui decât ce-am spus ?

BELINE

Ești tare proastă, drăguță, proastă de ne-suferit.

ANGELICA

Te aștepti, de sigur, doamnă, ca să-ți răspund obraznic; dar te asigur, că n'am să-ți fac pe plac.

BELINE

O, dar obrăznicia d-tale n'are margini!

ANGELICA

Nu doamnă, în zadar vorbești!

BELINE

Nu vezi că orgoliul tău e ridicul, și prea te crezi deșteaptă. Impertinența d-tale ar uimi pe toată lumea.

ANGELICA

Toate acestea, doamnă, nu vor folosi la nimic; da, voi ști să-mi păstrez cinstea și rațiunea chiar în necazul d-tale și pentru a-ți lua nădejdea că o să izbutești în planurile d-tale, te voi ocoli, doamnă!

Scena VII-a

ARGAN, BELINE, DIAFOIRUS, TOMA,
DIAFOIRUS, TOANETA

ARGAN (către Angelica, care iese)

Ascultă, una din două: alege până în patru zile sau această căsătorie, sau mânăstirea. (Belinei) Nu te necăji, o voi aranja eu!

BELINE

Imi pare rău că trebuie să te părăsesc, scumpul meu; am o afacere urgentă în oraș. Mă voi întoarce îndată.

ARGAN

Du-te, puiule, treci pe la notar, ca să sfârșim odată ceea ce știi.

BELINE

Adio, draguțul meu!

ARGAN

Adio, scumpa mea!

Scena VIII-a

ARGAN, DIAFOIRUS, TOMA¹ DIAFOIRUS,
TOANETA

ARGAN

Asta mă iubește cu adevărat. E de ne-
crezut!...

DIAFOIRUS

Ne dați voe, d-le, să ne retragem.

ARGAN

Vă rog, un moment! Cum vă par aslăzi?

DIAFOIRUS (pipăindu-i pulsul).

Haide, Tomo, apucă tu mâna cealaltă, să
vedem dacă știi să judeci un puls, quid
dicis?

TOMA DIAFOIRUS

Dico că pulsul domnului Argan e pulsul
unui om bolnav.

DIAFOIRUS

Bine.

TOMA DIAFOIRUS

Că e tăricel, pentru a nu zice tare.

DIAFOIRUS

Foarte bine.

TOMA DIAFOIRUS

Cam svâcnește.

DIAFOIRUS

Bene.

TOMA DIAFOIRUS

Cam neregulat.

DIAFOIRUS

Optime.

TOMA DIAFOIRUS

Ceeace denotă o turburare în parenchyma splenica, adică în splină.

DIAFOIRUS

Foarte bine.

ARGAN

Da de unde! doctorul Purgon mi-a spus
că mi-e bolnav ficatul!

DIAFOIRUS

Ei, da! cine zice parenchyma, zice și
una și alta, din cauza strânsei legături ce
există între ele prin mijlocirea vasului scurt
a pilorului, și adesea a canalelor coledoce.
V'a recomandat, de sigur, să mâncați nu-
mai carne friptă?

ARGAN

Din contră, numai fiartă.

DIAFOIRUS

Ei da, friptă, fiartă, tot una e!
Vă recomandă bună dietă și vă pot asi-
gura că sunteți sub bună îngrijire.

ARGAN

Vă rog, câte boabe de sare trebuie să
pun la un ou?

DIAFOIRUS

Şease, opt, zece, numai cu soţ, iar în medicamente numai fără soţ.

ARGAN

La revedere, domnii mei!

Scena IX-a

BELINE, ARGAN

BELINE

Înainte de plecare, vreau să'ţi atrag atenţia unui lucru asupra căruia trebuie să veghezi serios. Trecând pe lângă odaia Angelicăi, zării la dânsa un tânăr care, cum mă văzu, a fugit.

ARGAN

Un tânăr la fiica mea ?

BELINE

Da, mica Louison era cu ei, ea ar putea să'ţi spună totul.

ARGAN

Trimite-o aci, dragă, trimite-o la mine,

iute ! Ah, nerușinata ! Nu mă mai miră acum împotrivirea ei !

Scena X-a

ARGAN, LOUISON

LOUISON

Ce vrei să-mi spui, tată ? Mi-a zis mama că m'ai chemat.

ARGAN

Da, vino, aci, mai aproape. Intoarce-te. Ridică ochii ! Uită-te la mine ! Ei ?

LOUISON

Ce, tată ?

ARGAN

Colo !...

LOUISON

Ce ?

ARGAN

N'ai nimic să-mi spui ?

LOUISON

Ba da, dacă te plictisești, să'ți spun povestea cu **Pielea ursului**, sau aia cu **Corbul și Vulpea**, pe care am învățat-o a-laltăeri chiar!

ARGAN

Nu-i vorba de basme!

LOUISON

Dar ce, dar?

ARGAN

Ah, șireato, știi tu bine, ce vreau să zic!

LOUISON

Iartă-mă, tată!

ARGAN

Așa mă ascultă tu pe mine?

LOUISON

Ce?

ARGAN

Nu ți-am spus eu, să vii să-mi spui tot ce vezi și auzi?

LOUISON

Da, tată.

ARGAN

Așa ai făcut?

LOUISON

Da, am vrut să'ți spun ce am auzit!

ARGAN

Și n'ai auzit nimic, n'ai văzut nimic?

LOUISON

Nu, tată!

ARGAN

Nu?

LOUISON

Nimic, tată!

ARGAN

Nimic, nimic?

LOUISON

Nimica, zău!

ARGAN

Așa! Ei bine, să-ți arăt eu dacă tu n'ai văzut nimic.

LOUISON (văzând pe tatăl său punând mâna pe o vargă)

Ah, tată!

ARGAN

A! prefăcută ce ești! Nu vrei să-mi spui c'ai văzut un domn în odaia surorii tale!...

LOUISON (plângând)

Tată, tată!

ARGAN (apucând-o de mână)

Să te învăț eu cu asta să mai minți!

LOUISON (în ghenunchi)

Ah, tată, te rog, iartă-mă! Mi-a spus să tac, să nu spui nimic, dar am să-ți spun matala tot!

ARGAN

Mai întâi, trebuie să te pedepsesc pentru că ai minșit. Apoi, vom vedea.

LOUISON

Iartă-mă!

ARGAN

Nu, nu se poate!

LOUISON

Dragă tată, nu mă bate, iartă-mă!

ARGAN

Ba, trebuie să te bat.

LOUISON

Te rog, tată, nu mă bate, nu mă bate!

ARGAN (vrea s'o bată)

Ba nu!

LOUISON

Ah, lată, m'ai rănit. Aoleu, am murit!
(Se preface că-i moartă).

ARGAN

Vai de mine, ce-i asta? Louison, Louison?
Ah, Doamne, Louison! Copila mea, vai, ne-
horocire! Fata mea moartă! Ce-am făcut,
mizerabilul! Ah, vargă păcătoasă! Fata mea,
ah sărmana mea Louison!

LOUISON

Nu mai plânge, n'am murit încă.

ARGAN

Îți place? Vicleană! Ei bine, te iert de data
asta, dar să-mi spui tot!

LOUISON

Da, tată, tot!

ARGAN

Ia seama, să-mi spui tot, că vezi tu de-
getul ăsta, el știe de toate și are să-mi
spună dacă ai minșit.

LOUISON

Dar să nu spui soră-mi că ți-am spus.

ARGAN

Nu, nu!

LOUISON (se uită dacă nimeni n'o ascultă)

Să vezi, eram în odaia soră-mi, când deodată un domn străin intră înăuntru.

ARGAN

Ei?

LOUISON

Eu l-am întrebat că ce caută și mi-a răspuns că e profesorul de muzică.

ARGAN (aparte)

Hm! hm! Am priceput! (către Louison).
Ei, mai departe?

LOUISON

Atuncea veni și Angelica.

ARGAN

Ei, ei!

LOUISON

Ea i-a spus: ieși, ieși, ieși! Pentru Dumnezeu, ieși, că mă nenorocești!

ARGAN

Ei?

LOUISON

Și el nu voia să iasă.

ARGAN

Ce-i spunea el?

LOUISON

I-a spus o mulțime de lucruri.

ARGAN

Și încă ce?

LOUISON

Ii spunea ba una, ba alta, că o iubește și că ea este cea mai frumoasă din lume.

ARGAN

Și după aia?

LOUISON

Apoi el s'a pus în genunchi.

ARGAN

Și-apoi?

LOUISON

Și i-a sărutat mânilor.

ARGAN

Și-apoi?

LOUISON

Apoi mama mea a venit la ușă și el a fugit.

ARGAN

Altceva ai mai văzut?

LOUISON

Nu, tată!

ARGAN

Totuș degetul meu îmi șoptește ceva!... (Ducând degetul la ureche). Așteaptă! Ah! el îmi spune că ai mai văzut ceva! și că nu vrei să spui.

LOUISON

Zău nu, tată, degetul matale minte!

ARGAN

Ia seama !

LOUISON

Nu-l crede, tată, te minte !

ARGAN

Bine, vom vedea. Du-te și să observi toate, du-te ! (Singur) Ah ! nu mai există copii ! Ce încurcătură ! Nu mai am timp să mă gândesc la boala mea. Mă simt slăbit. Nu mai pot !... (Cade pe scaun).

Scena XI-a

BERALDE, ARGAN

BERALDE

Dragul meu frate ! Ce mai nou ? Cum o mai duci cu sănătatea ?

ARGAN

Rău, frate, rău de tot !

BERALDE

Cum, rău ?

ARGAN

Da, sunt atât de slăbit, că nici nu-ți poți închipui.

BERALDE

Imi pare rău.

ARGAN

N'am nici putere ca să vorbesc.

BERALDE

Am venit să-ți propun un ginere pentru nepoata mea, Angelica.

ARGAN (vorbind cu furie și ridicându-se de pe scaun)

Te rog, frate, nu-mi vorbi de această canalie. E o nerușinată, o ticăloasă, până în 2 zile ea va fi la mânăstire.

BERALDE

Așa da! Imi pare bine că-ți revin puterile și că vizita mea îți face bine. Bravo! Vom vorbi mai târziu de asemenea afaceri. Ți-am adus o distracție cari îți va goni necazurile și care te va dispune mai bine pentru cele ce vom avea de vorbit.

Sunt niște Egipteni deghizați în Arabi,
cari dansează și cântă. Sunt sigur că o să-ți
placă și are să-ți facă bine. Fără îndoială,
mult mai mult decât o rețetă a doctorului
Purgon! Haidem!

ACTUL AL III-lea

Scena I-a

BERALDE, ARGAN, TOANETA

BERALDE

Ei, ce spui de asta? Face cât o ceașcă de casie?

TOANETA

Hm! casia bună tot bună e!

BERALDE

Și acum, vrei să vorbim puțin împreună?

ARGAN

Nișcă răbdare, te rog, mă întorc îndată!

TOANETA

Poftim! Ați uitat că puteți umbla fără baston?

ARGAN

A, da! Ai dreptate!

Scena II-a

BERALDE, TOANETA

TOANETA

Aveți milă și n'o lăsați pe biata d-ra Angelica, faceți tot posibilul și salvați-o.

BERALDE

Voi întrebuința orice mijloc, ca ea să obție ce dorește.

TOANETA

Trebuie, d-le, cu orice preț împiedică căsătoria ce și-a pus-o în cap bătrânul. M'am gândit că ar fi foarte bine dacă am putea introduce un medic, care să fie de partea noastră și care să-l poată desgusta de doctorul Purgon. Dar, fiindcă nu prea

avem la îndemână un astfel de om, m'am hotărît să-i joc eu festa.

BERALDE

Cum așa?

TOANETA

O să vedeți, va fi cam ciudat, dar va reuși. Lăsați-mă pe mine. Să ne îndeplinim fiecare rolul său. Iată-l vine.

Scena III-a

ARGAN, BERALDE

BERALDE

Mai întâi, frate dragă, am să te rog ca să nu te înfierbinți în conversația ce-o vom avea.

ARGAN

Bun!

BERALDE

Să nu-mi răspunzi aspru la cele ce voi putea să-ți spun.

ARGAN

Bun!

BERALDE

Și să judecăm împreună și fără nici o patimă, chestiunile de care vom vorbi.

ARGAN

Doamne! Da! Dar la ce atâtea introduceri?

BERALDE

Cum se face, dragul meu frate, că tu, având atâta avere și numai o singură copilă — pe cea mică n'o pun la socoteală — cum se face zic, că vrei s'o trimiți la mânăștire?

ARGAN

Cum se face dragul meu frate, că eu sunt stăpân în familia mea și pot face tot ce potesc?

BERALDE

Soția ta te sfătuește ca să te scapi în modul acesta de copiii tăi și miloasă cum e, ar fi încântată de a le vedea pe amândouă niște evlavioase călugărițe.

ARGAN

A! ai ajuns unde ai vrut! Tot soția mea!

Sărmana femeie! Ea e pricina oricărui rău și toată lumea o urăște.

BERALDE

Nu, frate, s'o lăsăm în pace pe soția ta; ea are cele mai bune intențiuni pentru familia ta și e cu totul dezinteresată, pe tine te iubește foarte mult, de asemenea la copiii tăi ține ca la ochii din cap, asta e sigur!

Să nu mai vorbim de ea și să revenim la fiica ta. Care e motivul că vrei să o dai în căsătorie după un medic?

ARGAN

Vreau să-i dau de ginere un om așa cum îmi trebuie mie.

BERALDE

Nu se prea potrivește pentru fata ta, și cealaltă partidă, care se prezintă, e mult mai bună pentru dânsa.

ARGAN

Se poate, dar aceasta e mai bună pentru mine!

BERALDE

Dar ia'n spune-mi, ginerele acesta e pentru dânsa, ori pentru tine ?

ARGAN

Ar trebui să fie și pentru ea și pentru mine ; voi să am în familia mea oameni de cari am nevoie.

BERALDE

Cu alle cuvinte, dacă Louison ar fi mai mare, i-ai da de bărbat un farmacist !

ARGAN

Și pentru ce nu ?

BERALDE

După cum văd, toată viața ta ai să ți-o petreci cu farmaciști și cu medici și mereu ai să-ți închipui că ești bolnav.

ARGAN

Ce vrei să zici cu asta ?

BERALDE

Vreau să zic că nu cunosc un alt om care să fie mai puțin bolnav ca tine și că eu n'aș dori să fiu mai sănătos. Cel mai bun semn că ești sănătos și de o constituție bună, este că, deși ai înghițit alâtea medicamente, ele totuș nu ți-au produs încă nici un rău.

ARGAN

Tocmai aceste îngrijiri și aceste medicamente mă țin în picioare. D-rul Purgon zice chiar, că aș muri, dacă aș fi trei zile numai fără îngrijirile și doctoriile sale.

BERALDE

Dacă n'ai să te păzești de el, doctorul Purgon te va căuta și îngriji într'atât, până te va trimite în lumea cealaltă.

ARGAN

Ia stai nișel, frate! Să judecăm și noi. Cum, adică, nu crezi tu în puterea medicinei?

BERALDE

Nu prea, și nici nu simt nevoia de a crede în ea.

ARGAN

Cum, Doamne, nu crezi tu într'un lucru recunoscut de toată lumea și respectat în toate timpurile?

BERALDE

Intre noi fie zis, medicina e cea mai mare nebunie a oamenilor; și privind filozoficește lucrurile, nu cunosc vre-o altă șarlatanie mai cu haz; căci nimic nu e mai ridicul, decât pretenția unui om de a putea vindeca pe altul.

ARGAN

Pentru ce nu vrei să admiți, ca un om să poată vindeca pe altul?

BERALDE

Din motivul că resorturile mașinii noastre sunt lăne neînțelese pentru noi și că natura ne-a pus dinaintea ochilor un vâl prea des, pentru a putea zări ceva.

ARGAN

Va să zică, după părerea ta, medicii nu știu nimic?

BERALDE

Nu zic asta, medicii au învățat multe lucruri frumoase, vorbesc frumos latinește, știu să-ți numiască în limba greacă toate boalele din lume, da, știu să le definiască și să le claseze, dar când e vorba de a le vindeca, e altă treabă, la asta nu se pricep de loc!

ARGAN

Dar trebuie admis că, în privința asta medicii se pricep mai mult ca alții.

BERALDE

Se pricep la cele ce ți-am spus, dar nu le poate vindeca. Tot meșteșugul lor se reduce la o flecăreală luxoasă, ei își dau vorbe în loc de idei și făgădueli în loc de sănătate.

ARGAN

Bine, bine, dar sunt și alții tot așa de deștepți ca tine și cari totuș, la nevoie, recurg și ei, ca și toată lumea, la ajutorul medicilor.

BERALDE

Aceasta dovedește mai mult slăbiciunea omenească, decât priceperea medicilor.

ARGAN

Dar medicii înșiși recurg la meșteșugul lor când sunt bolnavi, va să zică ei sunt convinși de adevărul medicinei.

BERALDE

Sunt și printre ei unii rătăciți cari, din această rătăcire a lor, mai profită; alții însă profită fără a fi rătăciți. Purgon, de pildă, e medic din cap până în picioare, el crede orbește în arta sa, și ar considera ca nelegiuire de a o examina. El nu vede nimic ascuns în medicină, nici un mister, nici o îndoială, nici o dificultate și cu furie și fără nici o judecată dă, în dreapta și în stânga, purgative și scurgeri de sânge. Are o încredere oarbă în medicina sa. Fără a voi să'și facă vre-un rău, ar putea, cu cele mai bune intenții, să te expedieze din lumea asta și omorându-te, n'ar face altceva decât ce-a făcut soției sale, copiilor săi, și la o nevoie, ceeace și-ar putea-o face și lui chiar.

ARGAN

Nu prea îl ai tu bine la stomac pe Purgon!... În stârșit, să revenim la fapt. Ce-ar trebui dar făcut în caz de boală?

BERALDE

Nimic!

ARGAN

Nimic?

BERALDE

Absolut nimic. Nu trebuie decât odihnă. Natura, dacă o lăsăm în pace, știe ea însăși să scape de boală. Neliniștea și nerăbdarea noastră numai, strică totul. Nu boalele, ci medicamentele omoară pe oameni.

ARGAN

Dar trebuie admis, că se poate ajuta această natură prin unele lucruri.

BERALDE

Doamne, dar astea sunt idei, cu care ne place nouă să ne mângâiem. Din totdeauna

oamenii au dat crezământ imaginațiilor frumoase, pentru că le-au plăcut și pentru că doriau să fie adevărate. Când un medic îți vorbește de a ajuta, de a ușura natura, de a-i îndepărta ceea ce-i valămă și de a-i procura ceea ce-i lipsește, când un medic îți va vorbi de curățenia sângelui, de liniștirea măteilor și a creerilor, de desumflarea splinei sau de întărirea pieptului, de îndreptarea ficatului, de întărirea inimii, de restabilirea și conservarea căldurii naturale și de secretul de a prelungi viața, vei asculta numai partea imaginativă a medicinei. Dar când va fi vorba de adevăr și experiență, nu vei găsi nimic din toate acestea și te vei trezi, ca după un vis frumos, care nu'ți lasă la trezire decât amăgirea și durerea de a le fi crezut a avea.

ARGAN

Cu alte cuvinte, capul tău cuprinde toată știința din lume și știi mai mult decât cei mai mari medici ai veacului.

BERALDE

Pe cei mai savași medici trebuie să-i judeci nu după vorbe, ci după fapte. Când vor-

besc, îi crezi cei mai iscușiți, la fapte însă, îi vezi cât sunt de ignoranți și de proști.

ARGAN

După cum văd, ești un doctor iscusit, dar mult aș da să se găsiască vreunul care să te combată și să'ți astupe gura.

BERALDE

Nu-i treaba mea să combat medicina și fiecare, pe spinarea lui, să creadă ce pofteste. Ceeace ți-am spus rămâne între noi și nu doresc alta, decât a te scoate pe tine din eroarea în care ești și, pentru a te distra, să-ți arăt în privința aceasta o comedie de Molière.

ARGAN

E un nătărău Molière al tău cu comediile sale. Auzi, să'și bată el joc de niște oameni cinstiți ca medicii!

BERALDE

El nu'și bate joc de medici, ci de caraghioslâcul medicinei.

ARGAN

Dar ce-i treaba lui să se amestece în afacerile medicinei?

Auzi obrăznicie, auzi ce nerozie să râdă el de consultații și medicamente, să loviască în corpul medical și să aducă pe scenă niște persoane onorabile, cum sunt medicii! Ce nerușinare!

BERALDE

Ce vrei, aduce și el pe scenă oameni de diferite profesii! Câți nu aduc pe scenă regi și prinți, cari sunt și ei din case tot așa de bune ca și medicii.

ARGAN

Ah, sceleratul! Dacă aș fi eu în locul medicilor, aș ști eu cum să mă răzbun. Când ar fi bolnav, l-aș lăsa să moară ca un câine. Nu i-aș ordona nici luare de sânge, nici măcar cel mai mic clistir. I-aș spune: Crapă, crapă, nelegiuitule, să te înveți minte altădată, să mai râzi de domnii medici!

BERALDE

Te văd înfuriat rău!

ARGAN

Dar cum, e un zmintit și medicii, dacă ar avea minte, așa ar trebui să facă!

BERALDE

Numai că Molière va fi mai deștept decât ei și nu le va cere niciun ajutor.

ARGAN

Cu atât mai rău pentru el, dacă nu va întrebuința medicamente.

BERALDE

Și are motivele lui de a nu ținea la medici. El susține că întrebuințarea de medicamente nu e permisă decât celor puternici și robuști, cari au destulă putere de a suporta boalele și medicamentele, pe când el, netiind atât de puternic, abia poate suporta boala.

ARGAN

Astea sunt stupidități. Dar să nu mai vorbim de omul acesta. Imi vine rău, simt că mi pleznește fierea de necaz!

BERALDE

Bucuros, să nu mai vorbim, și pentru a schimba vorba, îți voi spune, că din cauza unei ușoare nesupunerii a fiicei tale, rău ai făcut că te-ai hotărât s'o trimești la mănăstire, și că pentru alegerea unui ginere nu trebuie să fii orbit de pasiunea care te roade. În privința asta ar trebui întrucâtva ținut seamă și de inclinațiile fetei, căci dela aceasta afârână întreaga ei fericire.

Scena IV-a

FLEURANT (cu o siringă în mână), **ARGAN**,
BERALDE

ARGAN

Ah, dragă frate, scuză-mă puțin.

BERALDE

Ce vrei să faci ?

ARGAN

Un mic clistir, nu ține mult !

BERALDE

Glumești ? Adică nu poți trăi o clipă fără

clistire și fără medicamente ? Lasă asta pentru altădată și stai puțin liniștit.

ARGAN

Domnule Fleurant, deseară, sau mâine dimineață !

FLEURAN (către Beralde).

Cu ce drept vă opuneți d-v., ordonanțelor medicinei și mă împiedicați de a face d-lui Argan acest clistir ? Ce îndrăzneală !

BERALDE

Se cunoaște că în societatea oamenilor, nu prea sunteți obișnuiți cu fețele lor...

FLEURANT

Nu vă jucați așa cu medicina d-le, timpul meu e prețios. Eu am venit să execut o ordonanță medicală și am să raportez doctorului Purgon că am fost împiedicat de a executa ordinele sale... Veți vedea d-v.!...

Scena V-a

ARGAN, BERALDE

ARGAN

Dragă frate, o să se întâmple o nenorocire din cauza ta.

BERALDE

Grozavă nenorocire de a-l fi împiedicat să-ți faci un clistir ordonat de doctorul Purgon! La dracul, nu e cu puțință să te vindeci de boala medicinei, vrei toată viața să te îndopi cu doctoriile lor?

ARGAN

Dumnezeule, vorbești ca un om sănătos, dacă ai fi în locul meu n'ai vorbi așa! E lesne să combați medicina, când ești sănătos.

BERALDE

Dar tu, mă rog, ce boală ai?

ARGAN

Mă faci să turbez! Să ai tu boala mea și

să vedem dacă ai să mai vorbești astfel!
Ah, iată doctorul Purgon!

Scena VI-a

PURGON, ARGAN, BERALDE, TOANETA

PURGON

Frumoase lucruri am aflat afară! Vă boteși joc de ordonanțele mele! Ați refuzat remediul ce l-am prescris!

ARGAN

Scuzați, domnule, nu e nici un...

PURGON

O, e prea mare îndrăzneală! Un bolnav să se revolte contra medicului său!

TOANETA

E îngrozitor!

PURGON

Auzi, un clistir compus de chiar mâna mea!

ARGAN

Dar eu, d-le, nu sunt...

PURGON

Inventat și format după toate regulele
medicinii!

TOANETA

Cum se face așa ceva!

PURGON

Și care ar fi avut cel mai minunat efect!

ARGAN

Fratele meu...

PURGON

Să refuzați clistirul meu!

ARGAN

El e...

PURGON

E o faptă extraordinară!

TOANETA

Așa e!

PURGON

E un atentat enorm contra medicinei!

ARGAN (arătând pe Beralde)

El e de vină...

PURGON

O crimă de lès-facultate, pentru care nu există pedeapsă destul de aspră.

TOANETA

Aveți dreptate!

PURGON

Vă declar că rup orice relațiuni cu d-v.

ARGAN

Fratele meu...

PURGON

Cu nu mai vreau să știu de nici o alianță cu d-v.

TOANETA

Foarte bine ați face!

PURGON (scoțând o hârtie din buzunar)

Și acum, când rup orice relațiuni cu d-v., poftim, priviți ce donație i-aș fi făcut nepotului meu la nuntă.

ARGAN

Frate-meu e de vină!

PURGON

Clistirul meu disprețuit!

ARGAN

Să vie, zău, îl primesc, mă duc să mi-l facă.

PURGON

V'aș fi scăpat de boală într'o clipă!

TOANETA

N'o merita!

PURGON

Era să vă curăț tot corpul și să vă scot toate necurățeniile.

ARGAN

Ah, frate!

PURGON

Nu mi-ar fi trebuit decât încă 12 medicamente de acestea și v'aș fi scos toată boala din oase.

TOANETA

E nedemn de îngrijirile d-v.

PURGON

Dar, pentrucă n'ași vrut să vă vindecați de mânilor mele...

ARGAN

Zău, nu e vina mea...

PURGON

Pentrucă n'ași dat ascultarea și supunerea ce se datorește medicului său...

TOANETA

Asta cere răsbunare!...

PURGON

Pentru că v'ați declarat nesupus la remediile ce am ordonat...

ARGAN

Dar nu se află!...

PURGON

Țin a vă spune că vă părăsesc, vă las în voia boalei d-v., în voia stomacului, a sângelui stricat, a fierei și a tuturor stricăciunilor din trupul d-v. putred de bolnav.

TOANETA

Așa i se cuvine!

ARGAN

Dumnezeule!

PURGON

Voința mea e ca până în 4 zile să ajungeți într'o stare de nevindecat.

ARGAN

Pentru Dumnezeu, aveți milă!

PURGON

Da, să cădeți în bradypepsie!

ARGAN

Domnule Purgon!...

PURGON

Din bradypepsie în dyspepsie!

ARGAN

Domnule Purgon!...

PURGON

Din dyspepsie în apepsie!

ARGAN

Domnule Purgon!...

PURGON

Din apepsie în lenterie!

ARGAN

Domnule Purgon !

PURGON

Din lienterie în disenterie !

ARGAN

Domnule Purgon !...

PURGON

Din disenterie în hidropisie !

ARGAN

Domnule Purgon !...

PURGON

Și din hidropisie la moarte ! Iată unde vă
va duce nebunia d-v. !

Scena VII-a

ARGAN, BERALDE

ARGAN

Ah, Dumnezeuule, sunt mort ! Frate, m-ai
prăpădit

BERALDE

Cè, ce este ?

ARGAN

Nu mai pot, simt de pe acuma răsbunarea medicinei.

BERALDE

Zău, ești nebun ; astâmpără-te, vino-ți în fire ! Lasă închipuirile acestea, Argan !

ARGAN

Ai auzit, dragă frate, îngrozitoarele boale cu care m'a amenințat.

BERALDE

Ești copil !

ARGAN

Zice că până în 4 zile, nici o doctorie nu mă va mai scăpa.

BERALDE

Și dacă a zis, va fi chiar așa ? E profet el ? S'ar părea, cui te-ar auzi, că firul vieții tale

e în mâinile lui și că poate după placul său să-ți lungiască or să-ți scurteze firul vieții. Gândește-te că izvorul vieții tale e în tine însuși și furia lui Purgon poate tot atât de mult să te omoare, după cum leacurile sale pot să te facă să trăiești. Iată o bună ocazie ca să te scapi de medici, ori, dacă îți este imposibil să trăiești fără ei, e foarte lesne să ai un altul cu care să fii mai puțin expus pericolului.

ARGAN

Ah, frate dragă, el îmi cunoaște boala și știe cum să se poarte cu mine.

BERALDE

Trebue să mărturisesc că nu judeci de loc și că vezi toate cu niște ochi ciudați!

Scena VIII-a

ARGAN, BERALDE, TOANETA

TOANETA (lui Argan)

Un medic dorește să vă vadă.

ARGAN

Hai? care medic?

TOANETA

Un medic... dela medicină!

ARGAN

Te întreb cum îl chiamă!

TOANETA

Nu-l cunosc, dar seamănă cu mine, ca două picături de apă. Zău, îmi seamănă așa de mult, că dacă n'aș fi sigură de mama, că era cinstită, aș jura că e vr'un frate mai mic, pe care mi l-ar fi dăruit ea după moartea tatii.

ARGAN

Să intre!

Scena IX-a

ARGAN, BERALDE

BERALDE

S'a nimerit bine. Un medic te părăsește și în locu-i vine altul.

ARGAN

Tare mă tem să nu fii tu cauza vreunei nenorociri...

BERALDE

La dracu! Iar începi cu de-astea!

ARGAN

Vezi tu, am aici pe inimă toate acele boale, pe care nu le cunosc și care...

Scena X-a

ARGAN, BERALDE, TOANETA (ca medic)

TOANETA

Domnule, permiteți să vă vizitez și să vă ofer serviciile mele în luarea de sânge și în toate purgativele de care veți avea nevoie.

ARGAN

Domnule, vă sunt recunoscător. (Către Beralde). Zău, e leit Toaneta!

TOANETA

Vă rog, scuzați-mă o clipă, am uitat să spun ceva servitorului meu; mă întorc îndată.

Scena XI-a**ARGAN, BERALDE**

Ce zici, n'o fi cumva chiar Toaneta?

BERALDE

Intr'adevăr, seamănă mult cu dânsa, dar s'au mai văzut astfel de lucruri și sunt cunoscute în istorie asemenea cazuri, simple capricii ale naturii.

ARGAN

Mă miră acest lucru; și-apoi...

Scena XII-a**ARGAN, BERALDE, TOANETA****TOANETA**

Ce pottește domnul?

ARGAN

Cum?

TOANETA

Nu m'aji chemat?

ARGAN

Eu? Nu!

TOANETA

Imi țiuie în urechi se vede...

ARGAN

Stai puțin aci, ca să văd cât de bine îți seamănă medicul.

TOANETA

Bucuros, dar am atâta treabă în bucătărie!
Eu m'am săturat uitându-mă la el!

Scena XIII-a

ARGAN, BERALDE

ARGAN

Dacă nu i-aș vedea pe amândoi, aș jura
că nu-i decât unul și acelaș.

BERALDE

Am citit lucruri uimitoare în aceasla pri-
vință și țin minte odată când un asemenea
fapt a făcut pe toată lumea să se înșele.

ARGAN

Și mie mi se pare că sunt înșelat, aș jura
că-i una și aceeași persoană.

Scena XIV-a

ARGAN, BERALDE, TOANETA (ca medic)

TOANETA

Domnule, vă cer scuze din toată inima.

ARGAN (către Beralde)

E minunat, zău!

TOANETA

N'o să vă supere, cred, curiozitatea ce o
am de a vedea un atât de ilustru bolnav ca
d-v., renumele de care vă bucurați ar putea
scuza libertatea ce mi-am luat.

ARGAN

Mă rog, nu face nimic!

TOANETA

Văd, domnule, că mă fixați. Ce vârstă
credeți că am?

ARGAN

Știu eu, 26, 27 de ani!

TOANETA

Ha, ha, ha! Am nouăzeci de ani!

ARGAN

Nouăzeci de ani!

TOANETA

Da! Și aceasta numai mulțumită secretului
artei mele de a mă ține tânăr și viguros.

ARGAN

Știi că are haz! Frumos tânăr, un tânăr
de 90 de ani!

TOANETA

Sunt medic călător, eu merg din oraș în
oraș, din provincie în provincie, din țară în
țară, pentru a căuta cazuri demne de capa-
citatea mea, pentru a găsi bolnavi demni
de a mă ocupa de dâșii, vrednici de a-mi
exercita marile și frumoasele secrete ce
le-am descoperit în medicină. Eu nu mă ocup

cu boale mărunte, cu boli de toate zilele. Eu nu îmi bat capul cu un bagatel de reumatism, cu inflamații obicinuite, ori cu migrene...

Mie îmi trebuie boli importante, niște friguri tifoide de pildă, cu alucinații... vr'o anghină difterică, vr'o ciumă chiar, niște hidropisii formate din niște bune pleurezii cu inflamații la piept, așa ceva mi-ar plăcea; numai aici pot să arăt cine sunt și ce pot. Vedeți d-v., aș dori, domnule, să aveți toate bolile ce v'am înșirat, aș dori să fiți părăsiți de medici, aș dori aceasta pentru a vă dovedi superioritatea leacurilor mele și a vă convinge de dorința ce o am de a vă vindeca.

ARGAN

Cât sunteți de bun! Vă sunt recunoscător.

TOANETA

Dați-mi pulsul. Haide, pulsule, bate regulat! Ah, am să te învăț eu pe tine să-ți faci de cap! Ce puls obraznic, nu mă cunoaște încă! Mă rog, care e medicul d-v?

ARGAN

Domnul Purgon.

TOANETA

Purgon? Purgon? Nu cunosc! La mine Purgon nu e trecut printre medicii mari. De ce boală spune că suferiți?

ARGAN

Zice că sufăr de ficat; alții zic că de splină.

TOANETA

Hm! Sunt niște ignoranți cu toți! d-v suferiți de plămâni.

ARGAN

Plămâni?

TOANETA

Da. Ce simțiți?

ARGAN

Am câte odată dureri de cap.

TOANETA

Tocmai, plămâni!

ARGAN

Uneori mi se împânzesc ochii!

TOANETA

Plămâni!

ARGAN

Și la inimă mă doare câteodată.

TOANETA

Plămâni, nici vorbă!

ARGAN

Simt așa, o sfârșeală în tot corpul.

TOANETA

Plămâni, domnule!

ARGAN

De multe ori mă apucă dureri la pânțece,
să zici colici, nu altceva!

TOANETA

Plămâni! Nu-i așa, aveți poftă de mâncare!

ARGAN

Da, domnule!

TOANETA

Plămâni! Vă place și nișel vin, nu?

ARGAN

Da, cum nu!

TOANETA

Plămâni! Și după masă, nu-i așa, că vă vine somn și doriți să dormiți?

ARGAN

Da, domnule!

TOANETA

Plămâni! Dacă vă spun eu, plămâni! Ce dietă v'a recomandat doctorul?

ARGAN

Supă.

TOANETA

Ignorantul.

ARGAN

Carne de pasăre.

TOANETA

Ignorantul !

ARGAN

De vișel.

TOANETA

Ignorantul !

ARGAN

Bulion.

TOANETA

Ignorantul !

ARGAN

Ouă moi.

TOANETA

Ignorantul !

ARGAN

Și seara câteva prune uscate pentru curățirea stomacului.

TOANETA

Ignorantul !

ARGAN

Dar mai ales vinul să-l beau cu apă.

TAONETA

Ignorantus, ignoarnia, ignorantum !
Dv. trebuie să beți vin curat, ca să vă îngroșați sângele, care e prea subțire. Mâncați carne de bou și de porc, niște brânză bună de Olanda, mâncați arpăcaș, orez, castane, prăjituri, acestea sunt hrănitoare, deci bune pentru d-v. Medicul d-v. e un dobitoc. Am să vă trimit unul de ai mei, iar eu, cât voi mai sta în acest oraș voi veni din când în când să vă văd.

ARGAN

Vă sunt foarte recunoscător.

TOANETA

Ce dracu faceți cu mâna aceasta ?

ARGAN

Cum ? nu înțeleg !

TOANETA

Poffim, dacă aș fi în locul d-v. mi-aș tăia această mână, fără a mai sta pe gânduri.

ARGAN

Pentru ce ?

TOANETA

Nu pricepeți că vă răpește toată hrana și împedecă partea aceasta de a se nutri cât trebuie ?

ARGAN

Așa e, dar am nevoie de mână.

TOANETA

De asemenea și ochiul acesta ar trebui scos.

ARGAN

Să'mi scoată un ochi ?

TOANETA

Nu vedeți că stingherește pe celalt și'ia toată hrana ? Ascultați-mă pe mine, puneți pe cineva să vă scoată ochiul acesta și o să vedeți mai bine cu celălalt.

ARGAN

Nu sunt grăbit.

TOANETA

Adio, regret că vă părăsesc așa iute ; dar trebuie să mă duc la o mare consultație, la un om care a murit eri.

ARGAN

Cum, la un mort ?

TOANETA

Da, pentru a cerceta și a vedea ce anume trebuie să i se facă, pentru a-l vindeca. La revedere !

ARGAN

Scuzați, știți că bolnavii nu petrec la ușă!

Scena XV-a

ARGAN, BERALDE

BERALDE

Ăsta-i medic! Pare a fi foarte iscusit!

ARGAN

Așa e, dar te ia prea repede!

BERALDE

Așa sunt medicii cei mari.

ARGAN

Auzi, să'mi tai o mână, și să'mi scot un ochi pentruca celălalt să fie mai sănătos! Ba, îmi plac așa cum se află. Această noștimă operație m'ar face ciunt și chior.

Scena VI-a

ARGAN, BERALDE, TOANETA

TOANETA (se face că vorbește cuiva)

Ia'n mă rog, n'am poftă de glumit!

ARGAN

Ce este ?

TOANETA

Ia'n medicul d-v., n'are ce face și vrea să'mi pipăe pulsul.

ARGAN

Bravo ! La nouăzeci de ani și încă...

BERALDE

Acuma, dragă frate, când Purgon e cam supărat pe tine, să vorbim de cealaltă partidă care se prezintă pentru nepoata mea.

ARGAN

Nu, nu, vreau s'o trimit la mânăstire, pentrucă nu s'a supus voinței mele. Am priceput eu, trebuie să fie o dragoste la mijloc, am descoperit chiar o întrevedere secretă, nimeni nu știe că am aflat-o.

BERALDE

Ei bine, chiar dacă ar fi vr'o mică înclinare, e aceasta o crimă ? Ce poate să te

supere, dacă aceasta se va sfârși, în mod cinstit, prin căsătorie ?

ARGAN

Oricum ar fi, dragă frate, eu sunt decis ; fata mea va fi călugăriță.

BERALDE

Poate vrei să faci cuiva pe plac.

ARGAN

Te pricep ! Nevastă-mea, n'o prea ai tu bine la stomac.

BERALDE

Ei da, să vorbim pe față ! După cum nu pot suferi încăpățânarea ta pentru medicină, tot așa mi-e scârbă și de încăpățânarea și orbirea ta pentru această femeie, nu pot suferi să te văd cum cazi orbește în toate cursele ce ți le întinde ea.

TOANETA

Ah, domnule, nu vorbești așa de cucoana, nu e nimic de spus asupra ei, e o femeie

tare cumsecade, sinceră, iubește pe d-l Argan foarte mult, nu se poate spune.

ARGAN

Intreab'o cât mă îngrijește și cum mă iubește.

TOANETA

E adevărat!

ARGAN

Cum o neliniștește boala mea.

TOANETA

Așa e!

ARGAN

Ce îngrijire și cât se chinuește cu mine.

TOANETA

Așa e (lui Beralde) Voiți să vă dovedesc și să vă arăt cât de mult cucoana iubește pe domnul? (Lui Argan) Domnule, voiți să-i arătăm acuma cât de nedrept este?

ARGAN

Cum ?

TOANETA

Cucoana trebuie să vie, întindeți-vă aici și prefăceți-vă mort ; o să vedeți durerea ei, când am să-i spun această veste.

ARGAN

Da, vreau !

TOANETA

Dar să n'o lăsați mult, că ar putea să moară și ea de durere.

ARGAN

Las' pe mine !

TOANETA (cătrec Beralde)

D-voastră ascundeți-vă colo.

Scena XVII-a

ARGAN, TOANETA

ARGAN

Nu-i nici un pericol să mă prefac că-s mort ?

TOANETA

Nu ! Ce poate să fie ? Intinde-ți-vă numai.
Ce plăcere să îmfundăm pe d-l Beralde !
Iată și cucoana. Țineți-vă bine !

Scena XVIII-a

BELINE, ARGAN (întins în fololiu)

TOANETA

(Făcându-se că nu vede pe Belina) Doamne,
ce nenorocire ! ce nenorocire !

BELINE

Ce este Toaneto ?

TOANETA

Ah ! cucoană !

BELINE

Ce s'a întâmplat ?

TOANETA

D-l Argan a murit.

BELINE

A murit bărbatul meu !

TOANETA

Da, sărmanul s'a slins!

BELINE

A murit, sigur ?

TOANETA

Mort ca toți morții. Niméni nu știe încă de această nenorocire, eram singură și a murit în brațele mele. Priviți-l lungit în acest fotoliu.

BELINE

Mulțumesc lui Dumnezeu! Am scăpat de o belea! Ce plângi, nu fii proastă, Toaneto!

TOANETA

Credeam că trebuie să plâng.

BELINE

Haida, de! păcat să te necăjești! N'am pierdut cine știe ce lucru mare. Păcat că mai trăia. Supărător pentru toată lumea, murdar, desgustător, mereu cu un clistir în burtă, tușia și scuipa mereu. La ce bun mai

trăia zău? Prost, plictisitor, supărăcios, încurca toată lumea, țipa și striga toată ziua la servitori.

TOANETA

Frumos discurs funebru!

BELINE

Toaneto, trebuie să mă ajuți în planurile mele acum și fii sigură că răsplata ta ți-e asigurată. Noroc că nimeni nu știe încă. Să ducem mortul pe pat și să tăcem până ce'mi voi face eu treburile. Sunt hârtii unde, bani trebuie să iau, căci ar fi păcat să'mi fi pierdut degeaba tinerețea pe lângă el. Hai Toaneto, să luăm întâi toate cheile.

ARGAN (sculându-se d'odată)

O, mai încetișor, nu vă grăbiți!

BELINE

Ah!

ARGAN

Asla e, nevastă, dragostea ta?

TOANETA

Aoleu, n'a murit!

ARGAN (către Beline care iese)

Frumoasă dragoste, frumos panegiric!
Asta o să'mi serviască de lecție pentru
viitor!

Scena XIX

BERALDE (eșind din ascunzătoare)

ARGAN, TOANETA

BERALDE

Ei, acum ce zici?

TOANETA

Pe viața mea, n'aș fi crezut una ca asta.
A, mi se pare că vine d-ra Angelica. Așe-
zați-vă la loc, să vedem ce-o să zică ea
când va auzi că ați murit. Nu-i rău de în-
cercat, și dacă-i vorba așa, cercați senti-
mentele familiei întregi!

(Beralde se ascunde iar).

Scena XX

ARGAN, ANGELICA, TOANETA

TOANETA (făcundu-se că nu vede pe
Angelica)

Doamne, ce nenorocire, ce nenorocire!

ANGELICA

Ce este Toaneto, de ce plângi?

TOANETA

Vai, o tristă veste pentru d-v!

ANGELICA

Ce-i?

TOANETA

Tatăl d-v a murit.

ANGELICA

A murit tata?

TOANETA

Priviți-l, colo, întins. S'a stins în brațele
mele.

ANGELICA

Dumnezeule, ce lovitură! Ce nenorocire!

Singurul meu sprijin, și l-am pierdut! Dure-
rea mea e încă mai adâncă prin acela că a
murit când era necăjit pe mine! Ce mă fac
eu, nenorocita! Ce nenorocire! Unde voi
mai găsi eu sprijin și mângâere?

Scena XXI

ARGAN, ANGELICA, CLEANTE,
TOANETA

CLEANTE

Ce ai, frumoasa mea Angelica? Ce plângi?
Ce nenorocire ți sa întâmplat?

ANGELICA

Vai, plâng pe cel mai prețios și mai scump
dintre oameni, plâng moartea tatălui meu!

CLEANTE

Ce nenorocire! Ce lovitură neașteptată!
Vai și după ce-l rugasem pe unchiul d-tale
să stărue pe lângă el, venii și eu acum ca
să încerc prin rugăminți să-l înduplec...

ANGELICA

Ah, Cleante, să nu mai vorbim. Lasă gân-
durile de însurătoare. După ce-am pierdut pe
tatăl meu, nu'mi mai trebuie nimic, viața nu
mai e pentru mine. Tată, n'am ascultat

voința ta, vreau cel puțin acum să mă supun dorinței tale din urmă și să repar durerea ce ți-am făcut-o. (Ingenunchiază). Tată, îți dau aci cuvântul meu, că voi face așa cum ai hotărît tu în urmă; lasă-mă să te sărut, ca să-ți arăt respectul și dragostea mea.

ARGAN (sărutând pe Angelica)

Fata mea!

ANGELICA

Ah!

ARGAN

Nu'ți fie frică, nu am murit. Tu ești cu adevărat sângele meu, copila mea adevărată, îmi pare bine de sinceritatea ta!

Scena XXII

ARGAN, BERALDE, ANGELICA,
CLEANTE, TOANETA

ANGELICA

Ce plăcută surpriză! Tată, de oarece D-zeu mi-a redat această fericire de a te avea, lasă-mă să te rog în genunchi de un lucru. Dacă nu îngădui înclinările inimii mele și nu'mi admiși pe Cleante de bărbat, te rog

tată, cel puţin nu mă sili să iau pe un altul.
Asta e tot ce te rog să'mi faci.

CLEANTE (căzând la genunchii lui Argan)

Domnule Argan, fie ca ruga mea să vă atingă ; implor atât eu cât şi ea, nu vă împotriviţi amorului nostru.

BERALDE

Dragă frate, încă te mai poţi împotrivi?

TOANETA

Domnule, mai puteţi fi atât de nesimţitor ?

ARGAN

Dacă se va face medic, voi consimţi! (Lui Cleante) Faceţi-vă medic şi vă dau fata mea!

CLEANTE

Bucuros, domnule ! Dacă nu depinde decât de aceasta pentru a deveni ginerele d-v., mă voi face şi medic, ba chiar şi farmacist, dacă voiţi. Nu e mare lucru, ce n'aş face pentru a obţine pe frumoasa Angelica ! ?

BERALDE

Ascultă, mi-a venit o idee. Fă-te şi tu medic, va fi cu atât mai bine cu cât vei avea în tine însuşi tot ce'ţi trebuie.

ARGAN

Chiar așa! Uite un bun mijloc ca să vă vindecați repede.

ARGAN

Curat vă bateți joc de mine. La vârsta mea să mă apuc de carte? Mai pot eu studia?

BERALDE

Ce carte! ce studii! Ești destul de savant, mulți dintre medici nu știu nici cât tine!

ARGAN

Dar trebuie să știi bine latinește, trebuie să cunosc bine bolile și leacurile pentru fiecare.

BERALDE

Odată ce îmbraci roba de medic capeți și toate aceste cunoștințe, nu-i mare lucru! Încearcă și vei vedea că ai să fii mai iscusit de cum te crezi.

ARGAN

Cum, când ai o asemenea haină, cunoști toate boalele?

BERALDE

De sigur; n'ai decât să îmbraci roba și

orice bolborosire pare savantă, orice prostie,
o vorbă adâncă.

TOANETA

Dacă n'ați avea decât peruca singură și
încă ar fi de ajuns; peruca face mai mult
ca jumătatea unui medic.

ARGAN

În orice caz, sunt gata la toate.

BERALDE

Vrei chiar acuma să fii promovat de juriul
medical?

ARGAN

Cum așa?

BERALDE

Da, și chiar aci în casă.

ARGAN

Aci în casă?

BERALDE

Da, este o facultate, unde a învățat un

prieten al meu, care se va transporta aci, pentru ceremonia numirii tale. Nu va costa nimic.

ARGAN

Dar eu ce să zic, ce să răspund la chestiunile ce mi se va pune?

BERALDE

Am să'ți spui în două cuvinte. Iți vom scrie tot ce ai de vorbit. Haide, puneți haina de medic și eu trimit să-i cheme.

ARGAN

S'o vedem și pe asta!

Scena XXIII

BERALDE, ANGELICA, CLEANTE,
TOANETA

CLEANTE

Ce înseamnă asta, ce este acea facultate?

TOANETA

Ce gând aveți?

BERALDE

Să petrecem nișel în astă seară. Actorii au

compus o mică scenă despre recepția unui medic cu dans și cântece. Vreau să ne amuzăm împreună, și fratele meu să joace primul rol.

ANGELICA

Dragă unchiule, mi se pare că prea îți bați joc de tata.

BERALDE

Nu tocmai, nepoțică, noi nu vom face decât să-i intrăm lui în voie, să-i împărtășim fantaziile sale. Nu-i vorbă, acestea vor rămânea între noi. De altfel am putea fiecare să ne alegem un rol oarecare și să ne dăm nouă înșine această reprezentație. Dacă-i carnaval, să fie! Iute, să pregătim cele trebuincioase.

CLEANTE (Angelicăi)

Vrei tu?

ANGELICA

De ce nu, dacă unchiul ne îndeamnă!

Catalogul Bibliotecii pentru toți

No.

- Alexandri V.** Despot Vodă, legendă istorică în versuri 322-328
- Alexandria** sau isprăvile marelui împărat Alexandru Macedon 467-8
- Al. George Ion.** Sapho versuri 925
- Alina G.** Artă de a vorbi în societate și la diferite ocazii. Din capitolele cele mai însemnate am putea citi: debutu île în arta vorbirii glasul oratorului rostirea, articularea, dețiu-nea, pnnctuația, înainte de a vorbi, în timpul piscusului, după piscurs, gesturile oratorului, locul unde vorbim. Modele diferite de toasturi și scurte cuvântări 865-66
- Buna cuvîntă. Cum să se poarte omul în societate . . . . . 385-7 bis
- Secretul stilului, Sfaturi asupra felului de a scrie mai marilor și mai micilor noștri în toate împrejurările vieții și modele epistolare deăvârșite 1123-1126
- Amicis Edm.** (Cuore). Inimă de copil. În această carte se povestește înduioșetor și de toată frumusețea un întreg an școlar al unui băiețuș din clasele primare. E o povestire aproape zilnică, a multor întâmplări, ivite vreme de un an, în viața micului școlar, din care autorul — unul din cei mai mari scriitori ai Italiei — face să respire dragostea de neam, de steag, de credință strămoșească, Ediție ilustrată bogat. Traducere de Traian G. Stoenescu 426-29

Catalogul Bibliotecii pentru toți

	<u>No.</u>
Amicis Edm. O moarte pe câmpul de război, nuvele	771-772 b
Andersson, Povestii alese	1
» Carte de chipuri fără chipari	100
» Grădina raialul, povestiri cu ilustrații, trad. de B. Nemțeanu	657-8
Andrelew. Anatema Piesă, pentru care autorul a fost excomunicat de sinodul rus din Biserica creștină	684—5
» Gândirea, nuvelă, trad. din rusește de Dr. Duscian	454
» Război roșu. Povestire de război	517-517 b.
» Splend. Viziuni	250
Anastin V. Viața anecdotică a învățaților iluștri	1148-1149
Anghel D. Steluța /fantezii și paradixe/	870
Annunzio, Martirul, nuvele	570
» Pământ virgin, nuvele și schițe	872
» Egiscopo et C-le	1146-1147
Antemirceanu G. «Păpușică, păpușică», (Basmе) cu o prefață de Pamfil Selcaru	1132-33
Arcaș M. Ocnașul, roman partea I	1027-29
» » partea II	1070-72
» » sfârșit	1092-94
Așlan G. Educația prin sine însuși	787-8 bis
Bacalbașa A. Moș Teacă. Cuprinde o întreagă serie de schițe din viața de cazarmă, cu toate părțile ei de amar și de veselie, de ridicol și de ironie, Moș Teacă e tipul căpitanului de școală veche, la ale cărui vorbe și fapte nu știi de trebură să râzi sau să plângi. Această admirabilă satiră, procură cititorului elipe de veselie	554—55